

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

TEGEVUSARUANNE

2008. AASTA

Sisukord

<i>Raamatukogu finantsid</i>	3
<i>Raamatukogu ja lugeja</i>	4
<i>Kogud</i>	6
<i>Kogude kirjeldamine e-kataloogis ESTER</i>	8
<i>Töö käsikirjade ja haruldaste raamatutega</i>	9
<i>Bibliograafiatöö</i>	10
<i>Arendustegevus</i>	10
<i>Teadustöö</i>	13
<i>Koostöö eesti ja välismaa raamatukogude ning erialaorganisatsioonidega</i>	16
<i>Töötajad</i>	17
<i>Näitused ja üritused</i>	18
<i>Lisa 1. TÜ raamatukogu arvudes 2005.-2008. a.</i>	19
<i>Lisa 2. TÜ raamatukogu töötajate publikatsioonid 2008. a.</i>	26
<i>Lisa 3. TÜ raamatukogu töötajate ettekanded konverentsidel ja seminaridel 2008. a.</i> ...30	
<i>Lisa 4. 2008.a. korraldatud konverentsid ja seminarid</i>	33
<i>Lisa 5. 2008.a korraldatud näitused</i>	35

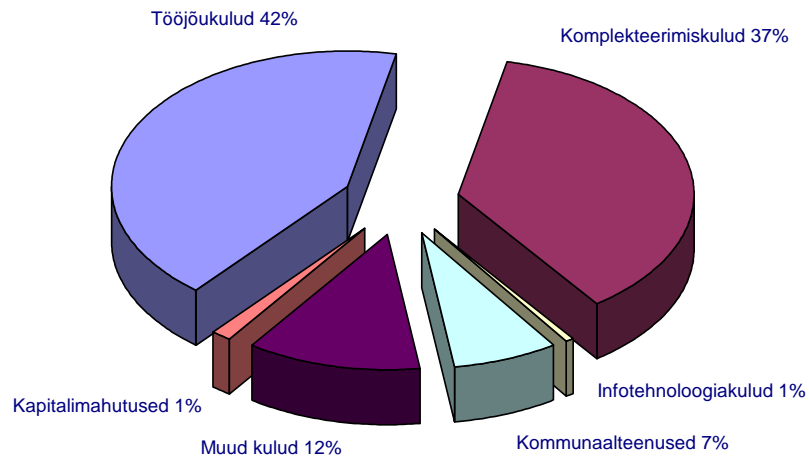
Raamatukogu finantsid

Tabel 1 Tulud ja kulud 2005.-2008. a (tuhat kr)

	2005	2006	2007	2008
Tulud kokku (tuh krooni)	40028,9	49727,4	57442,2	84512,9
ülikooli eraldised	25853,1	33236,7	40963,7	46119,4
otse riigilt	10643,2	13200,0	12765,2	29700,0
tulud tasulistest teenustest	1624,4	1799,3	2185,6	2734,9
muud tulud (projektid, lepingud, ettevõtete ja eraisikute sponsorlus)	1908,2	2460,4	1527,7	5958,6
Kulud kokku (tuh krooni)	33963,3	40837,1	42518,7	58723,0
Jooksevkulud sh,	33963,3	40129,9	41674,0	57863,9
tööjõukulud	14821,1	16374,1	19524,2	24778,1
komplekteerimiskulud	12228,5	16982,1	13916,9	21517,6
infotehnoloogiakulud	510,5	552,7	600,0	300,0
kommunaalteenused	3529,9	3685,8	3942,0	4284,2
muud kulud (lähetused, transport, kantseleikulud, majanduskulud, koolitus jm)	2873,5	2534,9	3690,9	6984,0
Kapitalimahutused	0	707,5	844,7	859,1
ehitiste soetamine ja kapitaalremont	0	706,4	844,7	609,1
Investeeringud infotehnoloogiasse	0	1,1	0	250,0
Jääk		8844,0	14923,4	25789,8

2008. aasta oli raamatukogule finantsiliselt väga hea aasta. Tabelist nähtub, et põhieelarve kasvas võrreldes 2007. aastaga 47%. Peاراamatukogu komplekteerimiseelarve kokku oli 23,4 miljonit krooni, millest Haridus-ja Teadusministeeriumi eraldis (16,4 miljonit krooni) moodustas 70% ning Tartu Ülikool eraldis (7 miljonit krooni) 30% raamatuostusummast (vt TÜ komplekteerimiskulud Lisa 1, tabel 2).

Võrreldes 2007. aastaga suurenesid raamatukogu kulud 38,1%, ulatudes 58,7 milj kroonini (2007.a 42,5 milj krooni). Protsentuaalselt enim, 89%, kasvasid muud kulud (lähetused, transport, kantseleikulud, majanduskulud, koolitus jm). Tööjõu- ja komplekteerimiskulud kokku moodustasid 79% kõigist kuludest ning kasvasid võrreldes 2007. aastaga vastavalt siis tööjõukulud 26,9% ja komplekteerimiskulud 54,6% .

Joonis 1 Raamatukogu kulude jaotus 2008. aastal

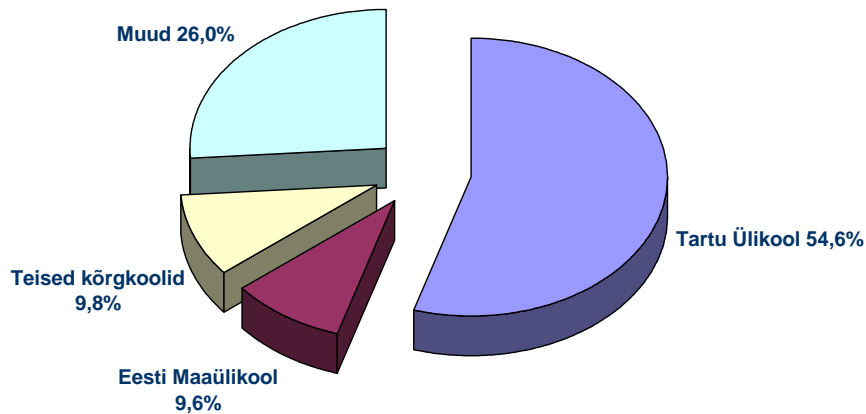
2008. a eelarve ülejääk oli 25,7 milj kr, millest 12,6 milj kr moodustas trükistele eraldatud summa ja 12,9 milj kr tegevuskuludele eraldatud summa. Komplekteerimiseelarve ülejääk oli 14,8% osa tellimustega kaetud, kuid seisuga 31. detsember polnud nende kohta firmadelt veel arveid laekunud.

Raamatukogu ja lugeja

2008. aasta lõpuks oli raamatukogul 51 518 registreeritud lugejat (2007. aastal 46 246), neist väljastpoolt Tartu Ülikooli 23 392 ehk 45,4% (2007. aastal 20 765 ehk 44,9%). Lugejateeninduse statistilised andmeid vt Lisa 1., tabel 4.

Aasta jooksul registreeriti 5 272 uut lugejat. Lugejate koosseis suurenes kõige rohkem üliõpilaste (nii statsionaar- kui kaugõppe) arv – TÜ 16% , EMÜ – 9%, teiste kõrgkoolide – 19%. Võrreldes eelmise aastaga, millal akadeemilise personali arv jäi lugejate koosseisus endiseks, registreerus 2008. aasta jooksul 128 Tartu Ülikooli ja 27 teiste ülikoolide teadurit ja õppejõudu raamatukogu lugejaks, seega kasvas antud sihtgrupi suurus 13%. Ligi 12% kasvas uute lugejate arv Tartu linna elanikest.

Kojulaenusõiguse said 2008. aastal vastastikuse lepingu alusel Tartu Kõrgema Tervishoiukooli üliõpilased.

Joonis 2 Ülikooli Raamatukogu registreeritud lugejad

Registreeriti 742 327 laenutust (TÜ raamatukogudes kokku 959 893, sh 303 140 esmakordset laenutust, 656 753 laenutähtaja pikendamist ning 37 241 laenutust laenutusautomaadi vahendusel, kasv 25%).

Raamatukogudevahelise laenutuse (RVL) teenust kasutas 2008. a 512 lugejat (2007. a 661), kellelt laekus 2514 tellimust (2007. a 3091). RVL-i teel telliti peamiselt politoloogia-, riigiteaduste ning psühholoogiakirjandust. Mõningane tagasimine RVL kasutamises on seletatav e-ajakirjade ja e-monograafiate hulga kasvuga; oma osa etendas kindlasti ka teenuse hindade tõus, tasuliseks muutus ka laenutamine Eesti raamatukogudest.

TÜ liikmetele oli 2008. a raamatukogu vahendusel kättesaadavad 108 sidusandmebaasi 20100 teadusajakirja täisteksti või referaati (2007. a 19200 elektroonilist ajakirja), mitmete oluliste teatmeteoste ning maailma juhtivate teaduskirjastuste publitseeritud monograafiate elektroonilisi versioone.

E-ressursside kasutamist hõlbustavad erialaportaalid, mis said 2008. aastal uue näo ja sisu ning muutusid tunduvalt kasutajasõbralikumaks nii lugeja kui administreerija jaoks. Portaal muudeti teaduskonnapõhiseks. Arendati edasi olemasolevaid infopädevuse kursusi ning integreeriti koostöös õppejõududega infopädevuse koolitusi õppeainetesse. Kokku kujunes infopädevuse koolituse läbinute arv prognoositust tunduvalt suuremaks.

Veebipõhine vabaaine "Infopädevuse alused" osales Eesti e-ülikooli konkursil "Aasta e-kursus" valdkonnas ning sai eripreemia silmapaistva e-kursuse eest Socialia valdkonnas.

Aasta kõige suuremaks koolituse alaseks väljakutseks oli doktorantide veebipõhise kursuse „Sissejuhatus erialainfootsingusse“ ettevalmistamine ja läbiviimine ning kogu veebipõhine õppeprotsess tervikuna. Töö põhiraskus ja vastutus oli Vilve Seileri peal. Kursus sai osalejatelt väga positiivse tagasiside.

Esmakursuslastele mõeldud raamatukoguõppustel (44 tundi) oli 1388 osavõtjat.

Töötati välja Tartu Ülikooli õppejõudude ja teadurite mõeldud uus tugiteenuste pakett, kuhu kuuluvad järgmised teenused:

- ESTERi kaudu raamatute tellimine TÜ teaduskonda/osakonda,
- semestri-laenuvus,
- grandilaenuvus,
- raamatukoguvahelise laenuvuse teel tellitud koopiade kättetoimetamine,
- raamatute deponeerimine erialakogudesse,
- ainepakettide reserveerimine.

Selleks et muuta raamatukogu kasutamine erivajadustega lugejatele mugavamaks, algatas raamatukogu projekti „Seinteta ülikooliraamatukogu“, mis pakub liikumispuudega lugejale võimalust raamatuid koju tellida. Teine projekt „Rääkivad õpikud“ oli suunatud nägemispuudega lugejatele, kelle jaoks muretseti arvuti spetsiaalse ekraanilugemisprogrammiga JAWS ja lugemisteler MLX Reader-MLX Split.

Eksamisessioonide ajal oli avatud lastetuba Nimmik-Nummik ning jätkus Ööraamatukogu projekt koostöös Tartu Ülikooli Üliõpilasesindusega.

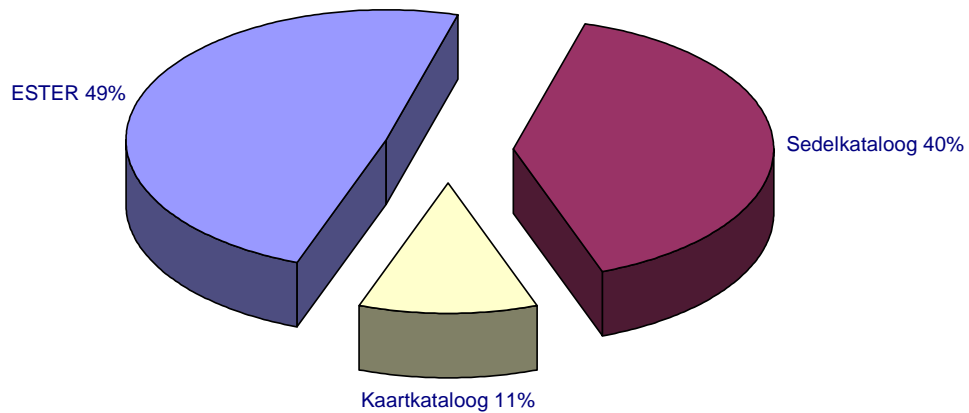
Kogud

Raamatukogu üheks prioriteediks 2008. aastal oli sedelkataloogide digiteerimine ja kaartkataloogide retrokonversioon e-kataloogi ESTER, mille tulemusena on 89% kõikidest raamatukogu teavikutest leitavad interneti teel, neist 49% e-kataloogist ESTER ja ca 40% pildifailidena lehitsetavast digiteeritud kataloogist.

Rekataloogimisele eelnes kogude sisuline läbitöötamine ja ebavajalike väljaannete kustutamine. Selle tööga olid hõivatud kõik referendid, mitmed õppejõud, komplekteerijad, kogude toimkond. Kustutamisele suunatud väljaannete vormistamise, tembeldamise, pakkimise ja transpordiga oli seotud peaaegu kogu raamatukogu personal.

Venekeelse kaartkataloogi retrokonversiooni teostamiseks peeti läbirääkimisi kahe vastavat teenust pakkuva firmaga Venemaalt ja USAst. Seejärel korraldati riigihange ning võitjaks osutus Venemaa firma ProSoft- M, kellega sõlmiti ka leping. Algasid ettevalmistustööd venekeelse kirjanduse kaartkataloogi digiteerimiseks. Kataloogikaardid skaneeriti ning failid saadeti firmasse ProSoft- M ning neilt tagasi saabunud failid laaditi omakorda ESTERisse. Koostöö firmaga laabus hästi ning 2008. aasta lõpuks olid kõik failid ESTERisse laaditud.

2008. aastal kustutati kataloogist 125 000 nimetust, lisaks sellele veel hoidlast 102800 dubletti ning skaneeriti umbes 265 000 kaarti.

Joonis 3 Raamatukogu teavikute leitavus

Kogude täiendamiseks ning elektrooniliste andmebaaside ja ajakirjade kasutuslitsentside ostmiseks kulutati 21,52 mln krooni (2007. a 13,92 mln kr), sellest elektrooniliste teavikute kasutuslitsentsidele 6,57 mln kr (2007.a 5,54 mln kr). Peاراamatukogusse ja teaduskondade erialaraamatukogudesse muretseti teavikuid kokku 27,6 mln kr eest (2007. a 19,7 mln kr).

Teaduskonnad kulutasid 2008.aastal erinevate väljaannete ostmiseks 6 083 994 krooni ja enamik neist, mis kuuluvad arvele võtmisele, on e-kataloogis arvele võetud (3 556 584 krooni eest). Tänu Haridus- ja Teadusministeeriumi eraldise suurusele 1,6 milj krooni, mis oli mõeldud arhiivraamatukogu funktsiooni täitmiseks, sai 2008. aastal tunduvalt suurendada rahvustrükise järelkomplekteerimiseks mõeldud summasid. Oluliselt suurendati ka raamatukogu teatmeteoste komplekteerimiseks mõeldud summat. Teaduskondade summad kujunesid nii nagu tavaliselt vastavalt teaduskonna eelarve osakaalule ülikooli eelarves. Komplekteerimiseelarvete tasakaalustamiseks otsustas raamatukogu 2007. aasta generalia jäägi arvelt (kokku 1 500 000 krooni) lisada täiendavad summad FL, KK, SO ja US komplekteerimiseelarvele. Seda just seetõttu, et evalveerimisraportite ja riigikontrolli auditi andmetel on kõige kehvemini kirjandusega varustatud just sotsiaal- ja humanitaarteadlased ning ühisostude raames hangitakse andmebaase eelkõige loodusteadlastele.

Lisaks e-väljaannete pidevale kasvule täiendati 2008. aastal oluliselt ka teatmekogu, hangiti juurde mitmeid olulisi interdistsiplinaarseid käsiraamatuid ja teatmeteoseid ning alustati dokumentaal- ja muusikafilmi komplekteerimist. Uuenduseks on e-oksjonilt ostmine.

Uute andmebaasidena on TÜ arvutivõrgus kättesaadavad Current Index to Statistics, Heritage of the Printed Book Database, Merck Index ja Science of Synthesis. Olulisimad teadusandmebaasid ning e-ajakirjad on raamatukogus esindatud.

Andmebaaside ja teadusajakirjade ostmist raskendab alates 1. maist 2007 jõustunud uus riigihangete seadus, mis kohustab ka raamatukogusid riigihankeid läbi viima (varem olid raamatukogud sellest vabastatud). 2008. aastal korraldati koostöös ülikooli planeerimistalitusega 3 riigihanget – teadusajakirjade ning andmebaaside INSPEC ja CSA ostmiseks. Andmebaaside riigihangete korraldamine on raamatukogu poolt vaadatuna mõttetult aega- ja paberitööd nõudev, sest sageli on andmebaaside puhul tegemist ainupakkujaga ja teistel firmadel puudub õigus vastavat toodet müüa. Seadusekohase protsessi läbiviimine toob ka rahvusvahelistele firmadele lisatööd ja võib viia hoopis vastupidise tulemuseni – hangitava andmebaasi hind võib hoopis kasvada. Ka ajakirjade tellimisprotsess on muutunud äärmiselt pikaks ja bürokraatlikuks. Enne riigihangete korraldamise nõuet vältas tellimisprotsess maksimaalselt 2 kuud. 2009. aastaks tellitavate ajakirjade tellimisprotsess venis aga raamatukogust mittesõltuvatel põhjustel ja tänu riigihangete seadusele erakordselt pikaks - algas mai keskel tehnilise kirjelduse koostamisega ja lõppes arvete tasumisega jaanuari algul 2009.

Suur hulk ülikoolile olulisi andmebaase ja e-ajakirjade pakette hangitakse ühisostude raames ELNET Konsortsiumi kaudu. Spetsiifilisemate, ainult ülikooli teadlaskonda huvitavaid andmebaase ostetakse raamatukogu andmebaaside ostmiseks mõeldud rahast. Sellest summast kaetakse vajadusel ka andmebaaside kulud, mis ei mahu ühishankesse, aga hangitakse siiski sama protseduuri järgides, ainult et finantseerimine tuleb raamatukogude eelarvetest. Mitmete kitsalt erialaste andmebaaside oste finantseeritakse ka teaduskondade raamatuostusummadest.

Lisaks e-informatsiooni ostmisele on väga oluline ostetud informatsiooni tutvustada ja kasutajale hõlpsalt kättesaadavaks teha. Et ostetud informatsioon leiaks maksimaalselt kasutamist on korraldatud andmebaaside kasutamist tutvustavaid esitlusi – 14. jaanuaril toimus Emeraldi kasutajakoolitus, 10. aprillil Elsevieri andmebaaside esitlus, 16. aprillil firma EBSCO raamatukogutöötajatele mõeldud infopäev Tallinnas, 15. mail IOPI andmebaaside esitlus ja 30. oktoobril firma Lehtimarkket teenuste tutvustus raamatukogutöötajatele.

2008. aastal saabus jätkuvalt annetusi. Suuremad ja silmapaistvamad neist olid Lübecki Linnaraamatukogu annetus (30 kasti), Aino ja Pierre Naerti raamatukogu, osa Euroopa Kolledži raamatukogust (õigus ja majandus), Eesti Õiguskeskuse raamatukogu, professor Ilmar Rebase raamatukogu, Konztanzi Ülikooli raamatukogu annetus, raamatud TÜ Kunstimuuseumist jne. Suure rahalise annetuse 254 400 krooni tegi Eesti Ameerika Fond raamatukogu arvutiklassi(de) täiustamiseks.

Aasta jooksul kasvasid ülikooli raamatukogu kasutuskogud 67 297 teaviku võrra, ulatudes aasta lõpuks 3 361 830 arvestusühikuni. Kõik kogud (kasutus-, vahetus- ja varukogu) kokku sisaldasid aasta lõpuks 3 695 771 teavikut. Tartu Ülikooli raamatuvara suurus 2008. a lõpuks oli 3 956 875, millest elektronkataloogis ESTER oli kajastatud 49% (2007. a 39,25%). Tartu Ülikooli kogudest kustutati 234245 eks, sellest kasutuskogudest 231535. Raamatukogu avakogudes on ca 280 tuh eksemplari, avakogude suurendamiseks pole praegu ruumi, mistõttu tegeletakse rohkem avakogude kvaliteediga.

Kogude kirjeldamine e-kataloogis ESTER

Aruandeaasta lõpuks oli e-kataloogis ESTER kirjeldatud 48,9 % ehk 1646791 eksemplari Tartu Ülikooli raamatuvarast (pearaamatukogu eksemplarid 1385687; TÜ erialaraamatukogud — 261104; kokku 1024627 nimetust). ESTER-iga on liitunud 40 Tartu Ülikooli struktuuriüksuse raamatukogu.

ESTER-isse lisandus 279030 uut eksemplarikirjet. Aasta jooksul liigitati ning märksõnastati 46261 teavikut (pearaamatukogus 27 268, erialaraamatukogudes 18 993). Statistilisi andmeid vt Lisa 1, tabel 6.

Andmebaas täienes 1346 uue normikirjega (nimi, ühtluspealkiri, märksõna), redigeeriti 393 normikirjet.

Jätkus koostöö Rahvusraamatukogu normandmete osakonnaga nende hallatava Eesti Üldise Märksõnastiku ja INGRID-i liitmiseks. 2008. aasta lõpuks oli Eesti märksõnastik (EMS) toimetamisvalmis. Uue märksõnastiku haldamine läheb üle ELNET Konsortsiumile

ESTERisse lisandus 382179 retrokirjet. ESTERi kõrval on raamatukogu koduleheküljel kättesaadav tähestikulise sedelkataloogi digitaalne versioon (ladina tähestikus võõrkeelsed raamatud ilmunud kuni 1945 ja venekeelsed raamatud ilmunud kuni 1916).

Töö käsikirjade ja haruldaste raamatutega

Haruldaste trükiste kogu kasvas 2008. aastal 129 eksemplari (77 eesti- ja 52 võõrkeelset trükist) võrra ostude, annetuste ning põhikogust ülevõetud trükistega.

Hinnalisemad ostudena olgu märgitud kahte Tartu ülikooli trükikoja trükist 1643. ja 1693. aastast (ostetud eraisikult), rikkalike sissekirjutustega „Karl XI. Kirchen-Gesets und Ordnung” (Stockholm, [1687], mis lubab oletada, et tegemist on Liivimaal 1746-1827 tegutsenud superintendentide käsiraamatuga. Kirjandusmuuseum annetas aastakäigu „Lastelehte”; põhikogust võeti üle näitusel „Maalilised reisid” eksponeeritud gravüürialbumeid, 4 köidet M. A. v. Lestocqi annetuse hulgast pärit raamatuid.

2008. a lõpuks oli umbes 25 % haruldaste trükiste kogust kirjeldatud ESTERis, sellest eestikeelsed trükised ca 90 % ulatuses (rekataloogimata on põhiliselt jadaväljaanded ning kalendrid).

Käsikirjakogud said täiendust prof. Sergei Issakovi ning dots. Olaf-Mihkel Klaasseni isikuarhiivide võrra; Kirjandusmuuseumi töötaja Rein Saukase vahendusel jõudsid KHO-sse raamatukogu endise töötaja Kaja Noodla materjalid. Lisandusid akadeemik Karl Rebase, prof. Sulev Vahre ning raamatukogu vanemteaduri Hain Tankleri arhiivipärandid. Antikvariaatidest õnnestus osta kaks käsikirja: „Abbildungen auf die im Jahre 1855 unternommene Reise nach Russland bezüglich” ja prof. Friedrich von Bunge 1836. õ.-a 1. ja 2. semestril peetud provintsiaalõiguse ajaloo loengute üleskirjutus üliõpilase T. Tobieni poolt.

Manuskriptide kogusse ning isiku- ja arhiivifondidesse lisandus 1583 säilikut. Lõplikult korrastati prof. Viktor Masingu (F 117) ja Herbert Ligi isikuarhiivid (F 146). Uuenduseks töökorralduses oli arhiivifondide inventarinimistute koostamine kataloogiväljavõtte (listi) alusel, milleks arhiivifond kirjeldati eelnevalt säilikuliselt ESTERis. Alustati Pent Nurmekunna (F 71, mille kohta olemas esialgne kartoteek) ja Karl von Hoerschelmanni (F 182) isikuarhiivide korrastamist. Kahjuks katkes märtsist töö Karl Laantee isikuarhiiviga, sest Rahvuskaaslaste programmi nõukogu ei rahuldanud projekti „Väliseesti teadlaste käsikirjapärandi arhiveerimine ja kättesaadavaks tegemine Tartu Ülikooli Raamatukogus” rahastamistaotlust 2008. aastaks.

Jätkus Immanuel Justus von Esseni kirjakogu (Mscr. 42, 43, 44, 45); Mrg. CCLXXI ning Karl Morgensterni kirjakogu (Mrg DCXXIII) elektrooniline kataloogimine ning kirjadest digitaalsete kasutuskooptate valmistamine – kokku 701 kirja (319 kirjet). Kirjade digikoopiad arhiveeriti DSpace'is ning nende URLid lingiti ESTERi kirjesse. Digiteerimiseks tuli kirjakõited lasta lahti võtta ning kirjad osaliselt konserveerida (täismahus konserveeriti üks köide; konserveerimistöid

telliti FIE Merilyn Paometsalt ning OÜ Mandragoralt). Äärmiselt positiivne tagasiside uurijatelt on tunnustuseks Mare Ranna poolt 2005. a alustatud projektile.

Septembrist alustati ettevalmistustega keskaegsete pärgamentürikute kataloogimiseks ESTERis. Mscr 385 kaheksast pärgamentürikust jõuti aasta lõpuks täielikult transkribeerida 5, kindlaks on tehtud kõigi ürikute väljaandmise koht ning dateering teisendatud tänapäevasele kujule.

Redigeeriti 13 arhiivnimistut ning need publitseeriti elektrooniliselt:

2008. a lõpetati kunstikogus olevate portreede elektrooniline kataloogimine ning digikoopiate valmistamine. ESTERis on tervikuna kirjeldatud maalikogu ning umbes 50 % graafikakogust. Graafikakogu seisundi parandamiseks telliti OÜ Mandragolt konserveerimistöid ning osteti kaks uut graafikakappi (rahastamine riiklikust programmist Humanitaar- ja loodusteaduslikud kogud; üks graafikakapp osteti raamatukogu eelarvest).

Fotokogusse lisandusid L. Pootsilt ostetud ajaloolised Tartu vaated, fotosid Eesti botaanikutest (1899 fotot; võetud ESTERis partiidena arvele, individuaalselt inventeerimata). 2008. a kataloogitakse fotosid ainult ESTERis, kaartkataloogide täiendamine lõpetati. Fotokogu hooldaja Sulo Lembinen kataloogis isikuarhiivides olevaid fotosid (Masing, Viktor (283 kirjet); Soom, Arnold (49 kirjet)).

Aasta jooksul registreeriti KHO lugemissaalis 770 kasutajat (lugemissaali remondi ajal teenindati lugejaid teatmekirjanduse lugemissaalis ning seal külastusi ei registreeritud), välisuurijaid oli 17 (Saksamaalt, Soomest, Itaaliast, Rootsist, Austriast, Leedust ning Venemaalt).

Laenutusi registreeriti 5694 (956 raamatut, 1269 käsikirja, 3019 fotot, 450 kunstiteost). Elektroonilise laenutusega alustati 2008. a. ja registreeriti 330 elektrooniliselt raamatulaenutust.

Uurijate soovil valmistati koopiaid 2932 originaalileheküljest: 1067 faili digikoopiaid (failid), kserokoopiaid 1564 originaalileheküljest.

Bibliograafiatöö

2008. aastal olid bibliograafiatöös käsil järgmised teemad:

Tartu Ülikool (1632–1710; 1802– →)

Teaduse ajalugu Eestis (1956– →)

ARTIKEL (Eesti ajakirjanduse jooksev analüütiline bibliograafia, koostöö rahvusbibliograafia andmebaasi ARTIKKEL loomisel; andmebaas on kättesaadav e-kataloogi ESTER kaudu. TÜR bibliografeerib ca 40 ajakirja ja kogumikku (enamuses TÜ väljaanded)

ESTONICA

Aasta jooksul bibliografeeriti 3339 nim koos sisu avamisega (st liigitamine, märksõnastamine, annoteerimine), aasta lõpuks oli e-kataloogis ESTER 82980 artiklikirjet.

Arendustegevus

2008. aasta arendusülesanded olid:

- E-raamatukogu arendamine

- Teenuste kvaliteedi tõstmine ning uute teenuste arendamine
- Koostöö arendamine ELNET Konsortiumisse kuuluvate teadusraamatukogudega andmebaaside ja e-ajakirjade kasutuslitsentside ostmisel ja nende juurdepääsu loomisel
- Koostöö arendamine ELNET Konsortiumisse kuuluvate raamatukogudega infosüsteemi INNOPAC rakendamisel ning ühiste andmebaaside (ESTER, ISE, EMS) loomisel
- Raamatukogu arengut ja tegevust reguleerivate dokumentide koostamine.

Esiplaanil oli 2008. aastal e-raamatukogu arendamine ja ettevalmistustööd hoone renoveerimiseks.

1. E-teavikute komplekteerimine

TÜ arvutivõrgus kättesaadavate e-ajakirjade arv kasvas võrreldes 2007. aastaga 900 nimetuse võrra (2007. a 19200 nimetust, 2008. a 20100 nim).

2008. a e-teavikute, andmebaaside komplekteerimissumma kasvas 18% ulatuses 6,57 mln krooni (2007.a 5,54 mln krooni). Teaduskondade ja referentide hinnangul on olulisimatele andmebaasidele juurdepääs olemas, mõnede väiksematele ja spetsiifilisematele andmebaasidele tuleks veel juurdepääs hankida.

2. E-raamatukogu arendamine

2008. a algul püstitatud eesmärk, et aasta lõpuks peab 70-80 % kogudest olema kirjeldatud ESTERis, realiseerus tänu kogu kollektiivi ühisele jõupingutusele. Järgmine samm e-kogude arendamisel on e-ajakirjade arhiivide ostmine. 2008. aastaks olid humanitaarvaldkonna kirjanduse lüngad põhiosas täidetud, kuid sisuline tegevus jätkub veel järgnevatelgi aastatel.

Väga olulised arendused olid seotud kahe suure andmebaasi loomisega: artiklite andmebaas ISE (rakendati tööle 2009. alguses) ja Eesti märksõnastik EMS (rakendati tööle mais 2009). Seoses ISEga täpsustati ka iga raamatukogu bibliografeeritavate ajakirjade nimekiri ja täpne töökorraldus. Teine suur arendustegevus oli märksõnastiku INGRID ja Eesti Üldise Märksõnastiku ühendamise ettevalmistustööd. Kui 2007. aastal tehti esimene katsetus ja selle analüüs, siis 2008. aastal töötati välja nõuded ühitatud märksõnastiku toimetamise tarkvarale ja ühitatud märksõnastiku esitusele. Detsembris katsetati ELNETi servereid (Kill Kask) ning 2008. aasta lõpuks oli EMS toimetamisvalmis. Uue märksõnastiku haldamine läheb üle ELNET Konsortiumile.

2008. aastal laaditi esmakordselt e-raamatute kirjeid (Springer, OUP) e-kataloogi. Kahjuks ei saa seda rakendada kõigi e-raamatute puhul, sest mõnede pakettide sisu muutub pidevalt. Niisuguste kiiresti muutuvate e-raamatu pakettide kirjete laadimine e-kataloogi tooks kaasa palju ja pidevat lisatööd, mis ei ole otstarbekas.

3. Digitaalsete kasutuskooptide valmistamine ning kättesaadavaks tegemine võrgukeskkonnas.

Jätkuvalt valmistati ajaloolise ja erikogude teavikutest digitaalseid kasutuskooptid, kuid materjalide unikaalsust arvestades polnud võimalik masstootmise tehnoloogiat (10 kaadrit minutis) rakendada.

Raamatukogu liitus 2008. aasta lõpus Euroopa raamatukoguvõrguga, mis pakub ühisel platvormil digiteerimisteenust. eBooks on Demand (EOD) projekt on lugejatele suunatud uus teenus, mis võimaldab tellida digitaalkooptid ehk e-raamatuid miljonitest Euroopa raamatukogudes leiduvatest trükistest. Piiravateks tingimusteks on : raamatule ei tohi laieneda autoriõigusseadus ja raamatu füüsiline seisund, mis ei võimalda digikooptia tegemist. Tartu

Ülikooli raamatukogu kogudest on võimalik tellida digitaalkoopiaid enne 1930. aastat ilmunud raamatutest. Kõik EOD raamatud arhiveeritakse raamatukogu digitaalkogus DSpace.

4. E-teenuste kvaliteedi tõstmine, uute teenuste arendamine

Jätkus e-laenutuse juurutamine. Lisaks peakogu raamatutele alustati e-laenutusega ka käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonnas.

Kesksel kohal oli raamatukogu kogude ja teenuste kättesaadavaks tegemine veebikeskkonnas, millega seoses olid käsil mitu arendusprojekti, mida finantseeriti Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Kultuuriministeeriumi rahastatavatest riiklikest programmidest ning Tartu Ülikooli poolt:

- EKRM05-59 „Estica-sisuline rariteetne ning vanaraamat kui rahvusliku identiteedi ja mälu kandja (projektijuht Kristina Pai)
- EKRM06-72 „Eesti ajaloolised muusikakogud: Tartu ülikooli muusikatrükiste ja käsikirjade uurimine, kirjeldamine ja tutvustamine (projektijuht prof. J. Ross)
- EKRM04-37 „Teadlased Eestis kuni 1918. Biograafiline võrguleksikon (projektijuht Heiki Epner)
- HLK05-11 „Tartu ülikooli audio- ja videoarhiivi süstematiseerimine, digiteerimine ja avamine elektroonilises andmebaasis (projektijuht Kristina Pai)
- HLK06-6 „TÜ Raamatukogu ajaloolise kaardikogu avamine ja säilitustingimuste parandamine (projektijuht Kristina Pai/Raivo Aunap)
- HLK05-16 „Tartu Ülikooli Raamatukogu graafikakogu seisundi parandamine, kasutus- ja tagatiskoopiate valmistamine ning sidusjuurdepääsu loomine (projektijuht Moonika Teemus)
- HLK08-6 „TÜ Raamatukogu käsikirjakogude seisundi parandamine, tagatis- ja kasutiskoopiate valmistamine, kasutusvõimaluste ajakohastamine (projektijuht Malle Ermel)
- Tartu Ülikooli Raamatukogus—Digitaalandmebaas „Nimekad teadlased Tartu ülikoolis|| (TÜ)
- „Eesti vanema kirjanduse digitaalne tekstikorpus : uurimis- ja võrguprojekt EEVA (Eesti Kirjandusklassika, 2008. aastast jätkub ETF grandina).

5. Hoone renoveerimiskava

2008. aastal valmis hoone eskiisprojekt ning terve aasta jooksul töötati aktiivselt renoveerimiskavaga: töötati välja hoidlate ümberehituse, eritingimustega hoidla ja avatud hoidlate kontseptsioon. Samuti fikseeriti kogude paigutuspõhimõtted, arvestades endise õppehoidla 1. boksi ja A- korruse avamist lugejatele ja KHO hoidla kolimist C-korrusele ning nõuetekohaste säilitustingimustega hoidlate väljaehitamist. Peale ülikooli otsust, mitte rahastada raamatukogu renoveerimist enne 2016. aastat, asuti tööle lähiaja muudatustega – kuidas teha olulisi muudatusi kataloogisaali korrusel, kui kataloogid võib peale retroprojekti lõppemist sealt välja kolida ning senisel kohvikupinnal, kui kohvik kolib alumisele korrusele.

2008. aasta oktoobris külastas raamatukogu välisekspert prof Elmar Mittler (Göttingeni ülikooli raamatukogu), kes tutvus raamatukogu renoveerimiskavaga ja andis omapoolseid soovitusi hoone renoveerimiseks.

6. Raamatukogu e-pood

2008. aasta esimeses pooles tehti ettevalmistustööd e-raamatupoe avamiseks-arutati poe tegevuspõhimõtteid, sorteeriti välja raamatukogule mittevajalikud väljaanded, valmistati ruume ette.

Raamatukogu e-pood avati 5. septembril 2008. aastal ning ajavahemikus septembrist detsembrini sooritati raamatukogu e-poest 103 raamatuostu.

7. Arenduskogu, toimkonnad

Arenduskogu koosolekute peamised arutlusteemad 2008. aastal olid seotud raamatukoguhoone renoveerimiskava ja kogude paigutuspõhimõtetega.

Toimkondade koosolekutel olid samuti arutusel kogude paigutuspõhimõtted, hoone renoveerimiskava, kuid ka erinevatele sihtgruppidele mõeldud teenused. Aasta esimeses pooles, seoses rekataloogimisega, tegeles kogude toimkond kogude sisulise läbitöötamise ja ebavajalike väljaannete kustutamisega.

Direktori korraldusega kinnitati mitmed olulised tegevusjuhised: haruldaste ja vanatrükiste ning erilaadsete teavikute kopeerimise reeglid, raamatuostude registreerimise kord TÜ Raamatukogus, teavikute deponeerimine TÜ Raamatukogu peakogust ja TÜ Raamatukogule annetatud ja üleantud teavikute vastuvõtmise korra muutmine.

Teadustöö

2008. aastal olid raamatukogul oma siht- ja baasfinantseeritavad teadusteemad. Teaduse ajaloo suunal oli üks sihtfinantseeritav ja üks baasfinantseeritav teema ning neli uurimistoetust.

2008. aastal alustas TÜ raamatukogu teaduskeskus, erakorralise vanemteaduri **Sabine Brauckmanni** juhtimisel, uurimistööd baasfinantseeritava projektiga „Images and Models of the Life Sciences“ (Eluteaduste pildid ja mudelid).

Projekti raames koostatakse piltide andmebaas, kus võrreldakse 19. sajandi joonistustel kujutatut arvutanimatsioonidega samadest objektidest, olgu selleks siis embrüo, rakk või geen. Võrdlev analüüs toob esile erinevate "nägemiskultuuride" olemasolu võrdlevast embrüoloogiast kuni hiljutiste in silico bioloogia lähenemiseni välja.

Projekti üheks eesmärgiks on ka rahvusvahelise koostöö algatamine rakubioloogia valdkonnas. Koostöö edendamiseks toimus rahvusvaheline õpituba "Graphing Genes, Cells and Embryos. Cultures of Seeing 3D and Beyond" 2008. aasta juunis Max Plancki Teadusajaloo Instituudis (Berliin) ning selle ürituse peakorraldajaks oli raamatukogu teaduskeskus.

Teine **Sabine Brauckmanni** poolt juhitud teadusteema on „Keskkonnaruumide kultuuripärand: Eesti ja Norra võrdlev analüüs“. Selle uurimisprojektiga näidatakse, kuidas nii inimesi kui teisi elusolendeid hõlmava keskkonna taju sõltub ühest küljest tahtest säilitada ilusaid paiku ning ohustatud liike. Teisalt sõltuvad tajumisviisid aga tahtest sekkuda aktiivselt ja segi paisata taime- ja loomaliikide looduslikke elupaiku niipea, kui adutakse võimalikku majanduslikku kasu. Et seda konflikti esile tuua, viiakse läbi kaks all-projekti, uurides, millised on olnud loomade ja inimeste vahelised suhted 1840. aastatest tänapäevani ja millised on olnud konkreetsete biotoopide muutused Eestis kaheaastase perioodi vältel. Nii Eesti kui Norra projektiga vaadeldakse looduse enda eksperimente, visualiseerides või sümboliseerides seeläbi keskkonda (kas loomade liikumisruumi või staatilisena tunduvat taimeruumi). Projekti põhieesmärgiks on uurida, kui

ajalikud ning mööduvad on inimeste tavad ja harjumused kindlate keskkondade suhtes, ning selgitada, kuidas neid säilitatakse aineliste või mitte-materiaalsete elementidena kultuuripärandis. Konkreetsemalt peaks projekti tulemusel selguma: 1) kuidas taoliste harjumuste põhjal on Norras 1840. aastatest tänapäevani kujunenud kindel keskkonna- ja kultuurimuutuste kaanon, mis hõlmab ohustatud liike (hunte) ja koduloomi (lambaid), 2) kuidas üle 1000 stereofoto töid 19. sajandi lõpu Eestis kaasa tõdemuse, et "kultuur neelab alla looduse". Teadusuuringute perspektiivi ja biosemiootilist lähenemist kasutades üritavad mõlemad all-projektid näidata, kui sõltuvad olene keskkonna kultuuripärandit säilitades oma tajumisviisidest.

Pärtel Piirimäe juhitud sihtfinantseeritava teadusteema „Ideede ja teooriate levik ja retseptatsioon Baltimaades Rootsi ja Vene võimuperioodil (17.saj.-20.saj. algus)“ laiemaks eesmärgiks on ideede ajaloo suuna arendamine Eestis. Selleks ühendatakse üheks uurimisgrupiks eri valdkondade teadlased, kes on seni oma uurimissuuna kitsamas raamistikus tegelenud teaduslike, teoloogiliste, õiguslike, poliitiliste ja historiograafiliste ideede ja teooriate ajaloo. Et saavutada suurem üldistusaste kui senistes üksikuurimustes ning vastata olulistele üldajaloolistele küsimustele ideede leviku ja vastuvõtu mehhanismide kohta, lähtub grupp ühtsetest metodoloogilistest ja teoreetilistest lähtearusaamadest. Esialgset uurimishüpooteesid puudutavad ideede levikut keskuste ja perifeeriade vahel, pingevälja pealinnade ja provintside vahel, ideede muundumist vastuvõtu käigus ja nende kohandamist vastavalt kohalikele ideoloogilistele, poliitilistele ja sotsiaalsetele oludele. Uuringu käigus tuuakse teaduskäibesse mitmeid seni tähelepanu alt välja jäänud allikaliike, väärtustades eriti Tartu Ülikooli raamatukogu unikaalseid kogusid.

Projekti esimese aasta jooksul tegeleti mitmesuguste ettevalmistavate töödega, sh hakati ette valmistama Tartu Ülikooli 17. sajandi dissertatsioonide digiandmebaasi ning jätkati uurimis- ja võrguprojektiga EEVA (Eesti vanema kirjanduse andmebaas). Uurimisgrupi liikmed osalesid aktiivselt rahvusvahelistes koostöövõrgustikes ja –projektides. Jürgen Beyer algatas rahvusvahelise koostöövõrgu „Balti regiooni ajaloolised sidemed“, mille loomist toetas Põhjamaade Ministrite Nõukogu. Põhitäitjad osalesid ettekannetega rahvusvahelistel konverentsidel ning avaldasid teema raames kokku 33 teaduspublikatsiooni.

Kõige enam väärib esiletõstmist Arvo Teringu monograafia „Eesti-, liivi- ja kuramaalased Euroopa ülikoolides 1561- 1798“ valmimine, mille eest ta pälvis ka Vabariigi teaduspreemia humanitaarteaduste valdkonnas. Meelis Friedenthal pälvis Friedrich Puksoo preemia oma teadustöö „Tallinna Linnaarhiivi Tractatus moralis de oculo“ eest. Jürgen Beyeri teadustöö leidis samal konkursil äramärgimist.

Liina Lukase juhitud uurimisteema „Eesti vanema kirjanduse- ja võrguprojekt EEVA“ on raamatukogu ja TÜ Kultuuriteaduste ja Kunstide Instituudi ühisprojekt, mille teadusliku tegevuse sisuks on Baltimaade varasema kirjanduse võrdlev uurimine. Lähtutakse arusaamast, et balti kirjakuultuur (ja Eesti kirjandus sealhulgas) oli kuni 19. sajandi lõpuni mitmekeelne ning kuna mitmekeelsus on olnud Baltimaadelt pärit kirjanike oluline karakteristikum, peab sellega arvestama ka kirjandusuurimus, käsitledes ühe autori erikeelseid tekste tervikloominguna. Senine rahvus- ja keelekeskne vaateviis eesti kirjanduslookirjutuses ei suuda adekvaatselt kirjeldada ega mõtestada selle kirjandusvälja spetsiifikat. Selline geograafilis-kultuuriline lähenemisviis, mis käsitleb Baltimaade kirjanduselu kuni 19. sajandi lõpuni ühtse mitmekeelse kirjandusväljana, seab huvikeskmesse Baltimaade kultuurivahetusprotsessi, huvitub erikeelsete tekstide omavahelistest suhetest, tõlkelisusest, keelelisest funktsionaalsusest, kuid uurib samuti kirjandusvälja kujundanud sotsiaalkultuurilisi tegureid, kirjandusvälja institutsionaliseerumist (perioodika, kirjastustegevuse, kultuuriseltside, haridussüsteemi, eriti Tartu Ülikooli rolli selles) ja toimimismehhanisme.

Mitmekeelsete tekstide võrdlev uurimine eeldab rahvusvahelist ja interdistsiplinaarset koostööd, mida infotehnoloogiaajastu senisest paremini ka võimaldab. EEVA eesti-, saksa- ja ingliskeelne võrguversioon, mis ühtlasi teeb digitaalsel kujul kättesaadavaks TÜ Raamatukogus ja mujal paiknevad mitmekeelsed haruldased kirjandustekstid, kujutab endast virtuaalset kirjanduslugu, mille koostamisse on kaasatud rohkelt uurijaid ning mis kajastab aktuaalseimat uurimisseisu. Projektis osalevad saksa, eesti ja vene filoloogid, kaasatud on kraadiõppurid. Süstemaatilist koostööd plaanitakse Läti Ülikooli läti ja saksa filoloogia instituutidega. Koostööd tehakse ka Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse ja Eesti Kirjandusmuuseumiga.

Grandiprojekti väljundiks on:

- biobibliograafilist ja tekstikriitilist andmestikku koondav, rahvusvahelise kasutajaskonnaga EEVA võrguversioon (<http://www.utlib.ee/ekollekt/eeva>), mis on vajalik eeltöö kavandatavale Balti võrdlevale kirjandusloole;
- 2 uurimistegevust koordineerivat workshopi,
- 2 rahvusvahelist seminari, mille tulemusel ilmub 2 artiklikogumikku.
- Projekti raames ilmub 3 temaatiliselt seotud doktoritööd.

Raamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonna töötajad olid seotud järgmiste uurimisvaldkondadega:

I. Eesti teaduse ja kultuuri ajalugu; Tartu Ülikooli ajalugu, teadus- ja kultuurikontaktid Euroopa ülikoolide ja teadusasutustega

Vanemteadur H. Tankleri (25.07.1945-19.09.2008) uuristemaatika oli meditsiini-, farmaatsia- ja keemiateaduse ajalugu Tartu Ülikoolis 19.–20. sajandil; TÜ raamatukogu ajalugu 19. sajandil. Jätkus töö TÜ arstiteadlaste kontakte Saksamaa teaduskeskustega 19.-20. saj I poolel käsitleva monograafia käsikirjaga. „Chemie an der Universität Dorpat/Tartu 1802–1918” (kaasautor V. Past, Tartu 2007) pälvis 2008. aasta bibliograafia auhinna, mida annavad välja Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing ja Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu. H. Tankler oli A. Rämmeri doktoritöö „Eesti, Läti ja Leedu kultuurilisest koostööst 1920.-1930. aastatel” ning Kaarina Reinu doktoritöö „Antiigipärandi kajastumine Tartu ülikoolis 17.-19. sajandil kaitstud meditsiiniväitekirjades” juhendaja.

Vanemteadur A. Teringu uuristeemaks oli Eest-, Liivi- ja Kuramaa haritlaskonna kujunemislugu (konkreetsemalt Baltimaade gümnaasiumide õpetajate hariduslik taust 18. sajandi teisel poolel) ning ideede retseptioon varasel uusajal. Lõppjärgus on teatmeteose „„Lexikon estländischer, livländischer und kurländischer Studenten an europäischen Universitäten 1561-1800” (andmestiku kontroll; ilmub Eesti Ajalooarhiivi kirjastuses). Koostamisjärgus on mitu meditsiiniideede jõudmist Baltikumi varasel uusajal käsitlevat artiklit.

Raamatukoguhoidja Geiu Rohtla (EMTA doktorant) töötas teemaga „Muusikaelu 19. sajandi Eestis”. G. Rohtla oli seotud uurimisteemadega:

- Eesti muusikakultuuri struktuur, ajalooline kujunemine ja areng tänapäeval. SF 2007–2012, juhendaja prof. Jaan Ross;
- Muusikaelu 19. sajandi Eestis, ETF 2006–2008, juhendaja prof. Toomas Siitan.

II. Raamatukogu ajalugu, kogude koostis ja kujunemislugu; raamatu ajalugu

Käsil olid järgmised teemad:

- Tartu Ülikooli Raamatukogu ajalugu 1802–2002 — v-teadur H. Tankler, osakonnajuhataja M. Ermel; väljundiks monograafia
- Tartu Ülikooli Raamatukogu kunstikogu — raamatukoguhoidja Moonika Teemus

- Musée Napoléoni maalikogu 1809. aastal Karl Morgensterni pilgu läbi. Kunsti retseptsioonist Eestis 19. sajandi alguskümnendil — raamatukoguhoidja Moonika Teemus
- Karl Morgensterni aegsed arhiivimaterjalid TÜ Raamatukogus — raamatukoguhoidja M. Rand
- M. Rannal valmis arhiiviainesel põhineva artikli „Johann Simon Karl Morgenstern (1770-1852) im Spiegel seiner Privatkorrespondenz“ (22 lk.) käsikiri, mis peaks 2009. ilmuma Baltische Historische Kommission väljaandes „Baltische Biographische Forschungen. Bd. 1“.
- Kõitekunsti ajalugu: TÜ Raamatukogu kogude näitel — raamatukoguhoidja Kadri Tammur

Koostöö eesti ja välismaa raamatukogude ning erialaorganisatsioonidega

Koostöö eesti ja välismaa raamatukogude ning erialaorganisatsioonidega realiseerus esmajoones Haridus- ja Teadusministeeriumi teadusraamatukogude direktorite nõukogu, ELNET Konsortsiumi, Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu ja Eesti Muusikakogude Ühenduse toimkondade ja töögruppide kaudu. Koostöö sisuks oli teadusraamatukogude komplekteerimiskava ja finantseerimise põhimõtete väljatöötamine, infosüsteemi ESTER arendamine, ühiste andmebaaside (e-kataloog ESTER, ajakirjade jooksva analüütilise bibliograafia andmebaas ARTIKKEL, Eesti Märksõnastik EMS, artiklite andmebaas ISE) loomine ning elektroonilistele teadusajakirjadele juurdepääsu vahendamiseks ühiste kasutuslitsentside ostmise.

Head koostöösuhted on kujunenud TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia raamatukogunduse, infoteaduse ja dokumendihalduse osakonnaga. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia üliõpilased läbisid Tartu Ülikooli raamatukogus teadusraamatukogude praktika, mille käigus raamatukogutöötajad pidasid neile ka loenguid. Samuti olid raamatukogus praktilisel infoteaduse bakalaureuseõppe üliõpilased Tallinna Ülikoolist.

Koos teiste Eesti teadusraamatukogudega arutati säilituspõhimõtteid ja Hoiuraamatukokku säilitamiseks suunamise printsiipe ja täpsustati Hoiuraamatukokku saadetavate välisajalehtede nimekirja.

Traditsioonilisteks vormideks välismaa raamatukogudega on publikatsioonide vahetus, raamatukogudevaheline laenutus ning informatsiooniline koostöö.

Eesti-Saksa akadeemilise nädala Academica raames külastas raamatukogu Göttingeni Ülikooli raamatukogu direktor Norbert Lossau ja pidas konverentsisaalis ettekande „Libraries in partnership with research“. 2008. aasta lõpus viibis raamatukogu kutsel Tartus Konstanzi Ülikooli raamatukogu asedirektor Oliver Kohl-Frey, kes pidas raamatukogutöötajatele loengu ja viis läbi seminari infokirjaoskuse teemal „Information literacy and portal solutions“.

2008. aasta lõpus sai raamatukogu koos TLÜ Akadeemilise Raamatukoguga CERLi (Euroopa Teadusraamatukogude Konsortsium) täisõiguslikuks grupiliikmeks. Liikmelisus võimaldab raamatukogul kiirendada oma vanaraamatu retrokonversiooni ja loob uurijatele võimaluse leida vajalikku infot Euroopa ja Põhja-Ameerika suuremate teadusraamatukogude vanaraamatu (ilm. 1455-1830) ühisandmebaasist.

Raamatukogu oli järgmiste rahvusvaheliste organisatsioonide liige:

- Euroopa Informatsiooni Assotsiatsioon (EIA), Balti- ja Põhjamaade haru
- Euroopa Teadusraamatukogude Liit (LIBER, League of European Research Libraries)
- Euroopa Tervishoiuteabe ja Meditsiiniraamatukogude Assotsiatsioon (EAHIL; European Association for Health Information and Library Association)
- Rahvusvaheline Muusikaraamatukogude, -arhiivide ja -dokumendikeskuste Assotsiatsioon (IAML; International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres)
- Rahvusvaheline Õigusraamatukogude Assotsiatsioon (IALL; International Association of Law Libraries)
- Euroopa Teadusraamatukogude Konsortsium (CERL; The Consortium of European Research Libraries)

Kogude direktor Kristina Pai kuulub LIBERi kogude toimkonna juhatusse.

LIBERi (Euroopa Teadusraamatukogude Assotsiatsioon) nõukogu otsusega toimub 2012. aastal LIBERi aastakonverents Tartu Ülikooli Raamatukogus

Töötajad

Seisuga 31.12.2008 oli raamatukogus 192 töötajat (164,8 täidetud ametikohta), sh

- kvalifitseeritud raamatukogutöötajad 18
- kvalifitseeritud spetsialistid 133
- muu personal 41

Akadeemiline kõrgharidus oli 110 (raamatukogunduslik-14), rakenduslik kõrgharidus 14 (raamatukogunduslik-14) ja keskharidus 37 (raamatukogunduslik-4) töötajal. Teaduskraadiga töötajaid oli 18.

Tartu Ülikooli aumärgiga tunnustati 2008. aastal järgmisi raamatukogu töötajaid:

- Marika Meltsas
- Mare Rand
- Kertu Uri

Arenduskogu otsusega 12. juunist 2008 tunnustati raamatukogu töötajaid ning raamatukogu ees teeneid omavaid isikuid:

1. Teenetemärk

- Hain Tankler – kauaaegse pühendunud töö eest raamatukogu heaks
- Kaarin Viirsalu – kauaaegse tulemusliku töö eest Eesti trükise komplekteerijana

2. Aastapreemia (5000 krooni)

- Ilona Smuškina – Raamatukogu ühiskondliku nähtavuse suurendamise eest
- Kalju Kill Kask – Repositooriumi DSpace töösse rakendamise eest

3. Tegija

- Tiina Kuusik – Erialaportaali uue lahenduse ning raamatuostuarvete registreerimise programmi eest
- Anne Kliimask – Sihikindla ja süsteemse töö eest perioodika kataloogimisel
- Kadri Nelis – Dispetšerpunkti ning A-korruse hoidla töö sujuva korraldamise eest

4. Algataja

- Helen Nigol – Referenditöösse värskete ideede toomise ja rakendamise ees

5. Igiliikur

- Elli Jakobson
- Indrek Sepp
- Tiina Vesterova

6. Parim teenindaja

- Marina Ostrovskaja

7. Parim uustulnuk

- Kersti Kuusemäe
- Liisi Lembinen
- Maarika Tomingas

8. Parim meeskond

- Prof Boris Meissneri raamatuannetuse läbitöötajad

Näitused ja üritused

Oma kogude, Tartu ülikooli ning eesti teaduse ajaloo ning tänapäeva tutvustamiseks koostati raamatukogus 28 näitust. Kunstinäitusi eksponeeriti aasta jooksul 13 (vt lisa V).

Konverentsikeskuse teenuseid kasutati 228 korral.

Raamatukogu oli 8.-11. maini toimunud Tartu kirjandusfestivali Prima Vista üks kaaskorraldajatest. Järjekorras juba viienda kirjandusfestivali patrooniks oli Doris Kareva ning üritus toimus egiidi all "Loeb, mida loed". Festivali aukülalised olid Venemaa staarkirjanik Ljudmila Ulitskaja ja rahvusvaheliselt tunnustatud tõlkija ning kirjastaja Elena Kostjukovitch. Lisaks nimetatutele esinesid väliskirjanikud Ungarist ja Soomest. Festival keskendus kahele teemale – raamatukogu kui institutsiooni muutumine ajas ja tõlkimine kui kultuuride vahendamine.

TÜ raamatukogus toimus festivali ajal rida üritusi: festivali eelüritusena toimusid raamatukogus tõlketöötoad, kokku 6 sessiooni. Konverentsikeskuses viidi läbi ettekandekoosolek ja ümarlaud „Raamatukogu viimsed päevad“ . 8.-9. maini oli TÜ raamatukogu ees avatud traditsiooniline raamatulaat Utlib Market, samal ajal toimusid raamatu parandamise ja köitmise õpitoad ning ekskursioonid TÜ raamatukogu fondidesse. Festivali ajal oli raamatukogus eksponeeritud 10 näitust.

Martin Hallik,

Tartu Ülikooli Raamatukogu direktor

Koostas: Katriin Kaljovee, TÜ Raamatukogu direktori referent

Lisa 1. TÜ raamatukogu arvudes 2005.-2008. a.

Tabel 1 Tulud ja kulud 2005.-2008. a (tuhat kr)

	2005	2006	2007	2008
Tulud kokku (tuh krooni)	40028,9	49727,4	57442,2	84512,9
ülikooli eraldised	25853,1	33236,7	40963,7	46119,4
otse riigilt	10643,2	13200,0	12765,2	29700,0
tulud tasulistest teenustest	1624,4	1799,3	2185,6	2734,9
muud tulud (projektid, lepingud, ettevõtete ja eraisikute sponsorlus)	1908,2	2460,4	1527,7	5958,6
Kulud kokku (tuh krooni)	33963,3	40837,1	42518,7	58723,0
Jooksevkulud sh,	33963,3	40129,9	41674,0	57863,9
tööjõukulud	14821,1	16374,1	19524,2	24778,1
komplekteerimiskulud	12228,5	16982,1	13916,9	21517,6
infotehnoloogiakulud	510,5	552,7	600,0	300,0
kommunaalteenused	3529,9	3685,8	3942,0	4284,2
muud kulud (lähetused, transport, kantseleikulud, majanduskulud, koolitus jm)	2873,5	2534,9	3690,9	6984,0
Kapitalimahutused	0	707,5	844,7	859,1
ehitiste soetamine ja kapitaalremont	0	706,4	844,7	609,1
Investeeringud infotehnoloogiasse	0	1,1	0	250,0
Jääk		8844,0	14923,4	25789,8

Tabel 2 Tartu Ülikooli komplekteerimiskulud 2005.-2008. a (tuhat kr)

	2005	2006	2007	2008
TÜ eelarvevahendid kokku	23007,3	27043,0	30376,2	29483,9
I. Pearaamatukogu	17088,4	22635,1	24597,1	23400,0
Komplekteerimiskulud kokku, sh	12228,5	16982,1	13916,9	21517,6
Jadaväljaannete tellimine	3645,0	3210,0	722,2	4100,4
Eestis ilmuvad	450,0	435,5	462,9	593,8
välismaal ilmuvad	3195,0	2774,5	259,3	3506,6
Monograafiad, õpikud jm trükised	3435,9	6380,0	5910,2	8314,7
Eestis ilmunud	980,0	1412,0	1486,3	1925,9
välismaal ilmunud	2455,9	4968,0	4423,9	6388,7
Elektroonilised teavikud, andmebaasid	3940,0	5534,5	5549,7	6572,4
Helisalvestised	145,9	214,5	136,1	192,9
Publikatsioonide vahetus	574,5	805,0	740,8	921,7
Broneeritud (st tellitud teavikud, mille kohta arved ei olnud seisuga 31. detsember veel saabunud)	4859,9	5653,5	10680,2	1882,4
Eelarveväline komplekteerimine	4585,7	4134,6	5131,9	6375,1
annetustena saadud teavikud	3566,4	3228,9	4263,2	5679,8
vahetusena saadud teavikud	1019,3	905,7	868,7	695,3

	2005	2006	2007	2008
II. Teised TÜ raamatukogud	5918,9	5245,5	5779,1	6083,9

Tabel 3 TÜ Raamatukogu (pearaamatukogu) komplekteerimiskulude jagunemine teaduskonniti 2005.–2008. a (tuhat kr)*

	2005	2006	2007**	2008**
Usuteaduskond	111,95	151,45	95,94	77,81
Õigusteaduskond	242,19	491,72	331,07	280,17
Arstiteaduskond	1532,14	1390,68	1304,37	2276,17
Filosoofiateaduskond	783,73	1671,95	1016,17	583,4
Bioloogia-geograafiateaduskond	747,25	1669,39	1417,75	
Füüsika-keemiateaduskond, Füüsikainstituut	1168,83	1510,55	1627,42	
Loodus- ja tehnoloogiateaduskond				2309,18
Haridusteaduskond	248,92	272,75	322,86	176,14
Kehakultuuriteaduskond	242,19	281,82	338,16	157,17
Majandusteaduskond	405,08	376,73	296,86	395,45
Matemaatika-informaatikateaduskond	303,37	296,94	835,43	468,16
Sotsiaalteaduskond	354,95	532,51	397,1	363,66
KOKKU	6140,6	8646,49	7983,09	7087,35

* Jaotuse aluseks on teaduskonna eelarve osakaal ülikooli eelarves

** Välismaine teadus- ja õppekirjandus

Tabel 4 Lugejateeninduse näitajad 2005.–2008. a

	2005	2006	2007	2008
Registreeritud lugejate arv, sh	40178	42730	46246	51518
TÜ üliõpilased	13522	13293	15175	16801
TÜ magistrandid, doktorandid	2956	3269	4055	3749
TÜ avatud ülikooli üliõpilased	3481	3738	3496	4597
TÜ õppejõud, teadurid	923	906	1047	1175
TÜ teenistujad	1586	1672	1708	1804
EMÜ üliõpilased	3850	4238	4352	4754
EMÜ õppejõud, teadurid	167	180	184	195
teiste kõrgkoolide üliõpilased	3477	3978	4142	4940
teiste kõrgkoolide õppejõud	79	84	83	96
muud	10137	11372	12004	13407
Külastuste arv	406104	244401	422763	403767
pearaamatukogus			268840	260588
teistes TÜ raamatukogudes			153923	143179*
Laenutusi kokku, sh	1034232**	808880	931328	959893
pearaamatukogus		618925	679552	742327
laenutuste arv raamatukogutöötaja vahendusel (eks), sh	498733	199435	195514	231001
kojulaenutusi	194386	181738	178686	210419
lugemissaali	28214	17697	16828	20582
teenindusosakonnas	21170	14043	11838	741997

	2005	2006	2007	2008
KHO	7044	3654	4990	6024
esmakordsete laenutuste arv				303140
laenutähtaja pikendamisi	535499	419490	484038	656753
Teistes TÜ raamatukogudes		189955	251776	217566
esmakordsete laenutuste arv		88745	127916	73772
laenutähtaja pikendamisi		101210	123860	143794
Otsingud kaugjuurdepääsuga andmebaasides				
otsingute arv	472746	922500	952567	829752
allalaaditud sisuüksuste arv	427468	474704	554739	646018
RVL				
abonentraamatukogude arv	46	80	86	51
Eestis	36	55	71	39
välismaal	10	25	15	12
RVL-ga saadetud kirjandus				1103
tellimused Eesti raamatukogudelt	1286	1155	1216	1268
rahuldamata tellimused	187	160	103	153
teistele raamatukogudele edasisaadetud tellimused	5	26	9	5
saadetud originaalid	774	757	870	771
saadetud koopiad	320	212	234	339
Tellimused välismaa raamatukogudelt	83	50	32	25
rahuldamata tellimused	8	11	4	2
välismaa raamatukogudele edasisaadetud tellimused	2	2	3	-
saadetud originaalid	14	14	5	8
saadetud koopiad	59	23	20	15
RVL-ga saadud kirjandus				2310
tellitud Eesti raamatukogudest	1278	1305	924	733
saadud originaalid	600	591	462	220
saadud koopiad	300	314	287	308
tellitud välismaa raamatukogudest	2625	2628	2157	1781
saadud originaalid	850	889	965	683
saadud koopiad	1680	1610	987	1030
Vastused kirjalikele päringutele,	1852	1537	688	1170
sh elektrooniliselt	1734	758	650	1170
Vastused suulistele päringutele**		22024	42703	42643
pearaamatukogus			10960	10693
teistes TÜ raamatukogudes			31743	31950
Kopeerimisteenused kasutajatele				
koopiakeskuses	1200000	1200000	1200000	600000
koopiate valmistamine KHO materjalidest, originaali lk	493	1094	1693	2932
skaneerimine, originaali lk	490	904	1498	1067

	2005	2006	2007	2008
Raamatukoguõppused				
tunde,		41	306	512
	2005	2006	2007	2008
sh veebipõhine koostis			260	360
osavõtjaid	1800	1317	1928	2967

* Paljudes erialaraamatukogudes ei peeta arvestust külastuste üle

** Valikstatistika andmed, pearaamatukogus jt TÜ raamatukogudes vastatud suulised päringud.

Tabel 5 Tartu Ülikooli Raamatukogu kogud 2008. a (EVS–EN ISO 2789:2003 järgi)

	Seis 31.12.2007	Lisandumine						Kustu- tatud	Seis 31.12.2008
		Kokku	Ostud	Vahetus	Annet.	Sund- eks.	Muu		
Raamatud									
eksemplar	2577043	41332	15588	739	12682	9349	2974	230918	2387457
sh dissertatsioonid, eks	514912	1263	290	70	344	470	89	5	516170
nimetus		27446							
laudimeeter	42657	944							39790
Jadaväljaanded									
arvestusüksus	682767	12834	3028	957	4794	2824	1231	571	695030
nimetus		8765							
laudimeeter	17340	354							17694
sh ajakirjad									
aastakomplekt	191938	3687	1191	315	1279	646	256	49	195576
laudimeeter	5937	158							6095
ajalehed									
aastakomplekt	16228	1265	151	5	105	956	48	17	17476
laudimeeter	618	89							707
jätkväljaanded									
eksemplar	474601	7882	1686	637	3410	1222	927	505	481978
nimetus		6145							
laudimeeter	10785	150							10935
Käsikirjad									
säilik	36860	1583	2	0	1581	0	0	0	38443
laudimeeter	700	10							710
Kaarditeavik									
eksemplar	13545	784	78	1	306	398	1	1	14328
nimetus		562							
Graafikateavik	59373	1846	1841	0	5	0	0	14	61205
sh fotod, eks	44382	1846	1841	0	5	0	0	0	46228
neist a) fotokogus	25608	1846	1841	0	5	0	0	0	27454
b) käsikirjakogus	18774	0	0	0	0	0	0	0	18774
kunsteosed	14991	0	0	0	0	0	0	14	14977

	Seis 31.12.2007	Lisandumine						Kustu- tatud	Seis 31.12.2008
		Kokku	Ostud	Vahetus	Annet.	Sund- eks.	Muu		
Noodiväljaanded									
eksemplar	5184	554	256	0	163	106	29	0	5738
nimetus		382							
laudimeeter	89	15							104
Pisitrükised	107136	4234	0	0	0	4234	0	0	111370
Kokku paber kandjal, eks	3481909	63167	20793	1697	19531	16911	4235	231504	3313571
laudimeeter	60786								58133
Mikrovormid	11956	0	0	0	0	0	0	0	11956
mikrofišš	7341	0	0	0	0	0	0	0	7341
mikrofilm	4615	0	0	0	0	0	0	0	4615
Auvised	25108	3611	1568	1	804	1238	0	30	28689
audiaalteavik	24049	1878	1299	1	190	388	0	26	25901
visuaalteavik	52	0	0	0	0	0	0	0	52
kombineeritud	1007	1733	269	0	614	850	0	4	2736
E-teavikud, eks (füüsilisel kandjal)	7096	519	392	5	98	23	1	1	7614
Kasutuskogud kokku (eks)	3526069	67297	22753	1703	20433	18172	4236	231535	3361830
laudimeeter	60786								57963
B. Vahetuskogu									
eksemplare	28827	5356						2673	31510
laudimeeter	483								534
C. Varukogu									
laudimeeter	302468	0						37	302431
laudimeeter	4758								4757
KOGUD KOKKU (füüsilisel kandjal)									
arvestusüksusi	3857364	72653	22753	1703	20433	18172	4236	234245	3695771
laudimeeter	67027								64838
Teised TÜ raamatukogud	240890	20214	11431	12	8765	0	6	0	261104
TÜ raamatuvara kokku	4098254	92867	34184	1715	29198	18172	4242	234245	3956875
D. Elektrooniline kogu									
Andmebaasid, nim									
hangitud	106	2	2						108
E-jadaväljaanded, nim									
kaugjuurdepääsuga	19200	900	900						20100

Tabel 6 Kogude kirjeldamine e-kataloogis ESTER 2005.–2008. a*

	2005	2006	2007	2008
1. Originaalkirjed lisandunud teavikutele	19086	15560	19651	21353
raamatud, nim	16560	13246	17018	16221

	2005	2006	2007	2008
2. Koopiakirjed uutele teavikutele	6165	7308	9464	14121
3. Retrokonversioon, originaalkirjed	9001	17672	19307	29003
4. Retrokonversioon, koopiakirjed	6742	16943	21858	353176
5. Liigitamine, märksõnastamine, nim	26722	42051	45649	46261
6. Uute märksõnanormikirjete koostamine	441	249	281	89
7. Märksõnade toimetamine		3240	1873	9242
8. Uute nime ja ühtluspealkirja normikirjete koostamine	937	1116	1282	1257
9. Nime ja pealkirja normikirjete redigeerimine/andmebaasi korrastamine	1945	1802	1644	393
10. Nimetusi e-kataloogis, sh	493819	538912	620146	1024627
raamatud	437260	472408	538085	927161
ajakirjad	6597	6839	7374	7642
jätkväljaanded	10461	11330	13113	15694
ajalehed	2515	2515	2576	2669
audioteavikud	7891	9744	11763	13296
kombineeritud auvised	438	579	1227	2208
pisitrükised	543	594	1329	1358
kaardid	6245	5990	6785	7826
noodid	2885	3846	5015	6371
käsitrukad (dissertatsioonid, üliõpilastööd jm)	9593	13326	17510	20457
käsitrukad (arhivaalid), säilik	5666	6567	7549	9417
kunsteosed	1011	1961	2930	4752
fotod	1719	2834	3275	3936
muud (standardid, tarkvara, andmebaasid)	1168	379	1615	1840
eestikeelsed kirjed	119121	134735	150136	160967
inglisekeelsed kirjed	113768	125672	150921	174029
saksakeelsed kirjed	81159	88583	113237	129188
venekeelsed kirjed	58772	63804	70803	450411
teistes keeltes	120999	69581	84575	103351
11. Eksemplarikirjete arv (aasta lõpus)	1097415	1171297	1367761	1646791
12. Artiklikirjete arv (aasta lõpus)	55888	63534	69317	82980
12.a bibliografeerimine (uued artiklikirjed, nim)	2764	7646	2486	3339

Tabel 7 Kogude hooldus- ja ennistustööd 2005.–2008. a

	2005	2006	2007	2008
Trükiste ja käsitrukade hügieeniline töötlemine				
tolmu eemaldamine koos kuivdesinfitseerimisega, eks	704 880	755 240	804 120	723 250
hallitusnakkusega trükiste desinfitseerimine, eks	2763	2288	2135	2469
trükiste, käsitrukade jm leht-leheline desinfitseerimine, leht	5125	4619	3976	3581
Pärgament- ja täisnahkköidete puhastamine ja pehmemdamine, eks	5	3	4	3

	2005	2006	2007	2008
Kõitmine (kd)	3398	2521	2467	3141
Suunatud restaureerimisele				
trükiseid (kd)	55	15	0	0
käskkirju (leht)	376	349	247	527
graafikat, joonistusi, fotosid (leht)	57	21	7	90
geograafilisi kaarte (leht)	6	0	0	0
pärgamentürikuid		27	3	0
teisi materjale (eks)			18	9
Kulutused restaureerimisele konserveerimisele (tellimustöö teistelt asutustelt) kr	75000	72779,7	44164,0	99337,0

Tabel 7 Kasutajakohad ja tehnilised vahendid 2005.–2008. a

	2005	2006	2007	2008
Kasutajakohtade arv, sh kohtade arv, kus kasutajad saavad lülitada isiklikud arvutid võrku	748/39	748/785	728/728	728/728
Kasutajatele mõeldud arvutitöökohad	115	120	120	91
Avalikuks kasutamiseks mõeldud koopiamasinade arv	5	5	6	3
Kasutajate käsutuses olevate skannerite arv	1	2	3	3
Avalikuks kasutamiseks mõeldud printerite arv	2	2	3	3
Personalile mõeldud arvutitöökohtade arv	167	168	168	172

Tabel 9 Töötajad 2005.- 2008. a

	2005	2006	2007	2008
Töötajate arv (seisuga 31.dets.)	177	183	180	192
Täidetud ametikohti (TTE), sh	154,5	160,85	159,85	164,8
1. raamatukogutöötajad	146	151	131	151
täidetud ametikohti	131	133,6	115,6	130,8
kõrgharidusega, sh	106	103	95	110
Infoteadustealane	9	11	13	14
teadus- või kutsekraadiga	10	12	12	18
keskharidusega	35	45	36	37
2. muu personal	31	32	32	41
täidetud ametikohti	23,5	27,25	27,25	34

Lisa 2. TÜ raamatukogu töötajate publikatsioonid 2008. a.

Monograafiad, kogumikud, reklaamväljaanded jm

E. V. Tartu Ülikool 90 : Tartu Ülikooli Raamatukogu kalender 2009. / Koost. M. Ermel, M. Rand, K. Tammur ; toim. M. Rand ; kujund. E. Valper ; tõlk. S. Lembinen ; fotod M. Toom ; produts. I. Smuškina. [Tartu : Tartu Ülikooli Raamatukogu, 2008]. [28 lk]. : ill.

Tering, A. Eesti-, liivi- ja kuramaalased Euroopa ülikoolides 1561-1798. Tartu: Eesti Ajalooarhiiv, 2008. 830 lk.

Artiklid, sõnumid

Beyer, J. Europas Mitte liegt am Rande des Abendlandes. Estland im Zentrum europäischer Kultureinflüsse, in: Kathrin Pöge-Alder, Christel Köhle-Hezinger (toim.): Europas Mitte - Mitte Europas. Europa als kulturelle Konstruktion (=Schriftenreihe des Collegium Europaeum Jenense; 36), Jena: Collegium Europaeum Jenense 2008, lk. 111-134

Beyer, J. H as in Jerne, in: Stig Örjan Ohlsson, Siiri Tomingas-Joandi (toim.): Den otidsenlige Urban Hiärne. Föredrag från det internationella Hiärne-symposiet i Saadjärve, 31 augusti - 4 september 2005 (=Nordistica Tartuensia; 17), Tartu: Greif 2008, lk. 15-24

Beyer, J. Jürgen und der Ewige Jude. Ein lebender Heiliger wird unsterblich, in: Arv. Nordic Yearbook of Folklore 64 (2008), lk. 125-140

Brauckmann, S. A brief history of axonal transport. In Cytoskeleton in the Nervous System. Handbook of Neurochemistry and Molecular Neurobiology. vol. 13 (Abel Lahtja, ed.). New York: Springer Verlag [ilmumas]

Brauckmann, S. Axis, Plane and Tubes: Karl Ernst von Baer's Description of the Shaping Embryo, Studies in the History and Philosophy of the Biological and Biomedical Sciences [ilmumas]

Brauckmann, S.; Thieffry, D.; Brandt, C.; Müller G., B., eds. 2008/2009. Cultures of Seeing 3D and Beyond. MPI Preprint, Max-Planck Institute for the History of Science, Berlin [trükkimisel]

Brauckmann, S.; Thieffry, D. Cultures of Seeing Embryos, Cells and Genes in 3D and Beyond. Studies in the History and Philosophy of the Biological and Biomedical Sciences [ilmumas]

Brauckmann, S. Doctor Baer. A historical sketch on Karl Ernst von Baer. Biological theory : Integrating Development, Evolution and Cognition, xx-xx. [ilmumas]

Brauckmann, S. The Selected Works of Karl Ernst von Baer. Cambridge, MA: Harvard University Press [ilmumas]

Dubjeva, L. Ajalooteadus Tartu Ülikoolis 19. sajandi lõpul - 20. sajandi algul // Õpetatud Eesti Seltsi Aastaraamat. Tartu: Õpetatud Eesti Selts, 2008. Lk. 115-139.

Dubjeva, L. Väitekirjade kaitsmisest ajalooteaduses aastatel 1805-2005 //Eesti doktoriõppe kvaliteedi, tulemuslikkuse ja jätkusuutlikkuse süsteem: artiklid ja kokkuvõtted. IV. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2008. Lk100-109.

Einasto, O. Kas hoidlas istuv prillidega nohik või erudeeritud range daam? // Sakala. – 06. september 2008

Einasto, O. Library Services and User Training for Digital Natives – the Time Challenge. - Proceeding of the 12th International Conference LIBCOM-2008 (Moskva, Jershovo, 17.-20.11.2008). URL <http://www.gpntb.ru/libcom8/eng/disk/trud.html>

Einasto, O. Mida ootab lugejalt raamatukoguhoidja? // Raamatukogu, 2008, nr.3, lk. 13-17.

Einasto, O. Using service quality monitoring to support library management decisions: A case study from Estonia // The International Information and Library Review. Article in Press, available online 22.11.2008, available in print 2009.

[Ermel, M.] In memoriam Hain Tankler 25.07.1945-19.09.2008. // Universitas Tartuensis,

[Ermel, M.] ; Hallik, M. ; Issakov, S. ; Rand, M. ; Pai, K. ; Rämmer, A. ; Lembinen, S. Hain Tankler 25.07.1945-19.09.2008. // Raamatukogu, 2008, nr. 6, lk. 40-42.

Espenberg, L. Eesti rohelised juured: papa Teder. // Sirp : Roheline Värav. – 7. märts 2008, lk. 7

Espenberg, L. Ideed tekivad metsi pildistades : [intervjuu Ingmar Muusikusega]. // Sirp : Roheline Värav. – 12. dets. 2008, lk. 3

Espenberg, L. Matsimäe hundikari peab manatee laienedes kolima. // Sirp : Roheline Värav. – 14. nov. 2008, lk. 7

Espenberg, L. Roopi Hallimäe pärand: kutse taevavaatlusele. // Sirp : Roheline Värav. – 8. juuni 2008, lk. 4

Friedenthal, M. (2008). Tallinna Linnaarhiivi Tractatus moralis de oculo. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus

Friedenthal, M. (2008). Millisest kontekstist pärineb Tallinna Linnaarhiivi käsikiri Cm3? Ajalooline Ajakiri, 5 - 28.

Friedenthal, M. (2008). Miks keelata "Viimne kiusatus"? // Vikerkaar, 165 – 168.

Kala, T.; Newhauser, R.; **Friedenthal, M.** (2008). The Work of an English Scribe in a Manuscript in Estonia. Scriptorium, vol. 62, issue 1, pp. 139-148

Karo, R.; **Friedenthal, M.** (2008). Kenōsis, anamnēsis, and our place in history: A neurophenomenological account. Zygon, vol. 43, issue 4, pp. 823-836

Kreem, Juhan; **Lukas, L.** „Romeo ja Julia“ Liivimaa moodi? Barbara von Tiesenhauseni legend: ajalooline tagapõhi ja kirjanduslikud variatsioonid. – Keel ja Kirjandus 2008, nr 3, lk 156-177;

Kuusik, J.; **Miil, K.** Guide to Estonian Legal System and Legal Research. Published: Aprill, 2008. Kättesaadav: <http://www.nyulawglobal.org/Globalex/ESTONIA.htm>

Lilleorg, J. ; **Tankler, H.** ;Hindrikus, T. ; Raal, A. Pharmacy students from the Baltic provinces (Estonia, Livonia, Kurland) at the University of Tartu in 1892-1905. // Nova Miscellanea Historiae Scientiarum Baltica — 50 : Abstracts and Programme of the 23rd International Baltic Conference on the History of Science. (Riga, 9-10 October, 2008). Riga : RTU Publishing House, 2008. Lk. 53.

Lukas, L. Balti kirjakultuuri mitmekeelsest loomust. – Rahvuskultuur ja tema teised. Toim. Rein Undusk. Tallinn: Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus, 2008, lk 23-33.

Lukas, L. (2008). Baltic-German literature and Estonian literary studies. Kristiina Ross, Peteris Vanags (Toim.). Common Roots of the Latvian and Estonian Literary Languages (165-171). Peter Lang Verlag

Lukas, L. (2008). Estnische Literaturgeschichte wird auch auf Deutsch geschrieben! Jahresbuch für finnisch-deutsch Literaturbezeichnungen, 40, 204-208.

Lukas, L. The Baltic German culture as a focus of interest in contemporary Estonia. – Estonian Culture 2008, MMVII, nr 1, lk 26-29.

Lukas, L. Saksa kirjandus Noor-Eesti ajal. – Methis. *Studia humaniora estonica*, nr 1-2, 2008. Noor-Eesti erinumber („Noor-Eesti 10 aastat: esteetika ja tähendus“). Eesti Kirjandusmuuseum ja TÜ kultuuriteaduste ja kunstide instituut. Toim. Tiina Ann Kirss, lk. 186-198.

Meltsas, M. EBSCO infopäev Tallinnas: Ülevaade aprillis 2008 Tallinnas toimunud EBSCO päeval räägitust. // Raamatukogu. –(2008), nr3- Lk.12

Muru, Mati. Multidistsiplinaarsed infoteadused : kes kellele katust pakub?. // Raamatukogu. - (2008), nr. 4 - Lk. 18-19 Infoteaduse, raamatukoguteaduse jt. mõistete erinevatest käsitlustest. Kommentaar: **Kärt Miil**

Panov, A.; **Tankler, H.** Doctoral Dissertations in Ophthalmology Defended in Tartu from 1802-1918. // *Nova Miscellanea Historiae Scientiarum Baltica — 50 : Abstracts and Programme of the 23rd International Baltic Conference on the History of Science.* (Riga, 9-10 October, 2008). Riga : RTU Publishing House, 2008. Lk. 62-63.

Petti, U.; **Võsa, A.** „Der Christ in der Tiefe“: Fromme Geschichten aus den „Evangelischen Blätter“, erschienen in Tartu und Riga von 1832 bis 1842 – Manfred L.G. Dietrich, Tarmo Kulmar (Hg.), *Body and Soul in the Conceptions of the Religions. Forschungen zur Anthropologie und Religionsgeschichte* 42, Münster, Ugarit-Verlag, 2008, lk 157-166

Pöldvee, A.; **Beyer, J.** Johann Wolfgang Boecleri bibliograafia, in: Piret Lotman (toim.): *Ajalookirjutaja aeg / Aetas historicorum (=Eesti Rahvustaamatukogu toimetised / Acta bibliothecae nationalis Estoniae, sari A: Raamat ja aeg / Libri et memoria; 1)*, Tallinn: Eesti Rahvusraamatukogu 2008, lk. 221-225

Päll, J.; **Volt, I.** (Toim.) (2008). *Inimene ja maailm kreeka tragöödias.* Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus

Rohla, G. *Berufungen der Universitätsmusikdirektoren an die Kaiserliche Universität Dorpat (Tartu) im 19. Jahrhundert“*, vt <http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/handle/10062/6991>

Rohla, G. *Die Musikpflege und der Wirkungskreis eines Musiklehrers an der Kaiserlichen Universität in Dorpat/Tartu (1807-1893) // Universität und Musik im Ostseeraum.* Hrsg. von Ekkehard Ochs, Peter Tenhaef, Walter Werbeck und Lutz Winkler (= Greifswalder Beiträge zur Musikwissenschaft, 17). – Berlin, Frank & Timme, 2008. S. 217-224.

Rämmer, A. ; Tankler, H. *Estonian-Sweden contacts in the humanities during the 1920s-1930s.* // *Nova Miscellanea Historiae Scientiarum Baltica — 50 : Abstracts and Programme of the 23rd International Baltic Conference on the History of Science.* (Riga, 9-10 October, 2008). Riga : RTU Publishing House, 2008. Lk.95-96.

Taal, K. *Annotationen. Neuerscheinungen aus Ostmitteleuropa.2. Baltikum.*//*Berichte und Forschungen. Jahrbuch des Bundesinstituts für Kultur und Geschichte der Deutschen im östlichen Europa.* 15/2007. München 2008, lk 311-326. (Koos Lea Teedemaga.)

Taal, K. *Annotatsioonid (10) Eestis ilmunud ajalookirjandusest väljaandele „Berichte und Forschungen. Jahrbuch des Bundesinstituts für Kultur und Geschichte der Deutschen im östlichen Europa.“*

Taal, K. *Õpetatud Eesti Seltsi aegade voolus// Paar sammukest. XXIV. Eesti Kirjandusmuuseumi aastaraamat 2007.* Tartu 2008, lk 137-156.

Taal, K. *Õpetatud Eesti Seltsi koostöö teadusseltsidega 19. sajandi II poolel: Teesid.* // Tartu Ülikooli Ajaloo- ja Arheoloogia Instituudi doktorantide konverents 13.-14. mail 2008 Eesti Üliõpilaste Seltsi majas. Tartu 2008, lk 17-18.

- Taal, K.** Peterburi eestlased Õpetatud Eesti Seltsis// Õpetatud Eesti seltsi aastaraamat 2006. Tartu 2008, lk 227-246.
- Tammur, K.** Supereksliibrise muutumine ajas. Tartu Ülikooli Raamatukogu näitel. // Omanikumärgid vanaraamatus : artiklite kogumik = Ownership marks in old books : collection of articles = ... / koost. L. Petina. Tallinn : [Eesti Rahvusraamatukogu], 2008. Lk. 148-161.
- Tammur, K.** [Tartu Ülikooli Raamatukogukalender 2008]. // Raamatukogu, 2008, nr. 1, lk. 36.
- Tammur, K.** Torontost Tartusse : Emil Eermne raamatukogu eksliibrised Tartu Ülikooli Raamatukogus. // Raamatukogu, 2008, nr. 3, lk. 36-37.
- Tankler, H.** Die Universität Tartu/Dorpat zu Anfang des 19. Jahrhunderts. // In Polen, Palermo und St.Petersburg : Vorträge der Colloquien zu Johann Gottfried Seume in Grimma, Riga und Tartu 2003 und 2005. / Hrsg. J. Drews. Bielefeldt : Aisthes-Verlag, 2008. Lk. 275-283.
- Tankler, H.** ; Rämmer, A. The University of Tartu during the Studies of Juris Alunāns (1856-1861) // Latvijas Universitātes Raksti. 731. sējums : Literaturzinātne, Folkloristika, māksla = Scientific Papers University of Latvia. Vol. 731 : Literature, Folklore, Arts. [Rīga] : Latvijas Universitāte, 2008. Lk. 50-61.
- Teriņg, A.** Die Seereisen baltischer Studenten in die Universitätsstädte Nord- und Westeuropas im 17. und 18. Jahrhundert // Forschungen zur baltischen Geschichte. Tartu, 2008, lk. 103-129.
- Vene, I.** Homeerilisest realismist. // Tuna, 2008, nr. 2, lk. 4.
- Vene, I.** Impressionismi sümbolika. // Sirp, 2008, 5. dets., nr. , lk. 12-13.
- Vene, I.** Revolutsiooniline raamat revolutsiooni vastu. // Sirp, 2008, 5. aug., nr. , lk. 5.
- Vene, I.** Taat, ae! // Sirp, 2008, 9. sept., nr. , lk. 5.
- Vene, I. Ühisuselt mõtlemisele. // Sirp, 2008, 23. mai, nr. , lk. 4.
- Lucius Anneus Seneca. Moraalikirjad Luciuzele. / Tõlk. **I. Vene**. [2. parand. ja täiend. tr.] Tartu : Ilmamaa, [2008].
- Aurelius Augustinus. Pihtimused (Confessiones). / Tõlk. **I. Vene**. [2. tr.]. Tallinn : Logos, 2007.

Lisa 3. TÜ raamatukogu töötajate ettekanded konverentsidel ja seminaridel 2008. a.

- Beyer, J.** The first century of the Reformation in the Baltic: Bornholm, Gotland and Saaremaa—Sixteenth Century Society and Conference, St. Louis 23.-26. oktoobril 2008
- Brauckmann, S.** Baer's Reception of Darwinian Evolution vs. Historians' Reception of Baer's Reception. — ettekanne konverentsil "Darwin Industries, Inc.: Getting in Gear for 2009", University of Aarhus (Taani), 7.-8. veebruaril 2008
- Brauckmann, S.** Marginalia zu Form und Umgebung: Die Morpho-Umwelten des Richard Woltereck. — ettekanne konverentsil "Die Gabe der Umgebung. Erwerbung und Vererbung von Lamarck bis zur Epigenetik", Zentrum für Literatur- und Kulturforschung, Berlin, juulis 2008
- Dubjeva, L.** Professor A. N. Jassinski pedagoogiline tegevus ja naiskursused Tartus — konverentsil "100 aastat erakõrgharidust Eestis", Tartu Ülikooli ajaloo muuseumis 10. novembril 2008
- Einasto, O.** Kuidas kujundada uus raamatukoguhoidja imago. — ettekanne Lääne-Virumaa raamatukoguhoidjatele, Haapsalus 10.oktoobril 2008
- Einasto, O.** Library Marketing: what it is and what it is not. — ettekanne rahvusvahelisel seminaril „Library Marketing” ja meister-klass Läti Ülikooli Raamatukogu töötajatele Läti Ülikoolis, Riias 20. oktoobril 2008
- Einasto, O.** Library Services and User Training for Digital Natives — the Time Challenge. - ettekanne rahvusvahelisel konverentsil "LIBCOM 2008", Moskva, Jershovo 19.novembril 2008
- Einasto, O.** Lugejate isikuandmete kaitsest TÜ Raamatukogus. — ELNET Konsortiumi talveseminaril, Käärikul 21.veebruaril 2008
- Einasto, O.** Mis on hea teenindus raamatukogus ja kas me töötame hea teenindusega raamatukogudes? — ettekanne A. Sibulale pühendatud erialapäeval „Hea lugejateenindus“, Tallinna Keskraamatukogus 07. novembril 2008
- Einasto, O.** Mission impossible?..Raamatukoguhoidja tuleviku väljavaated. — ettekanne ERÜ I Teadus- ja erialaraamatukogu Päeval, Tallinn, Majanduskoolis 22. oktoobril 2008
- Einasto, O.** Raamatukoguhoidja imago laste ja noorte silmis. — ettekanne Maaraamatukoguhoidja Päeval, Põlva, 28. oktoobril 2008
- Einasto, O.** Raamatukoguhoidja imago: need igavesed stereotüübid. — ettekanne kirjandusfestivali Prima Vista foorumil „Raamatukogu viimsed päevad“, TÜ Raamatukogus, 08. mail 2008
- Epner, H.** Open Access siin, eile ja täna. — TÜ Raamatukogu konverentsil „Digitaalraamatukogu ja selle kasutaja VI“ 30. oktoobril 2008
- Ermel, M.** Kuidas toetas raamatukogu teadustööd ülikoolis? — Tartu Ülikooli ajaloo muuseumi konverentsil 5.-6. detsembril 2008
- Kask, K.** Vabast tarkvarast raamatukogudele - eIFL soovitusel. "Küsi raamatukoguhoidjalt" tüüpi lahendus ja muid rakendusi TÜ raamatukogus OTRS baasil. — TÜ Raamatukogu konverentsil "Digitaalraamatukogu ja selle kasutaja VI" 30. oktoobril 2008
- Lembinen, L.** E-raamatupood raamatukogus. — TÜ Raamatukogu konverentsil "Digitaalraamatukogu ja selle kasutaja VI" 30. oktoobril 2008

- Meltsas, M.** Library issues in emerging regions. — ALPSP Seminar: Success in East and Central Europe, London 3. oktoobril 2008
- Meltsas, M.** Teadusinformatsioon vabakasutuseks. — TÜ Raamatukogu konverentsil "Digitaalraamatukogu ja selle kasutaja VI" 30. oktoobril 2008
- Miil, K.** Effective use of OPAC-challenge for teaching and learning.— rahvusvahelisel konverentsil „Nordic Innovative Users Group“ Tartu Ülikooli Raamatukogus 16.-17. oktoobril 2008
- Miil, K.** TÜ raamatukogu ja Web 2.0.— teadusraamatukogude suveseminaril Viinistus 26.-27. augustil 2008
- Moont, K.** Võrgulinkide vahetamisest Tartu ja Tallinna ESTRi vahel. — TÜ Raamatukogu VII Kirjapäeval 27. novembril 2008
- Pai, K.; Sepp, A.** Retroaasta, ehk kuidas ühe aastaga teha ära kümne aasta töö. — TÜ Raamatukogu VII Kirjapäeval 27. novembril 2008
- Rohtla, G.** Tartu muusikaelu ja ülikooli muusikadirektorite institutsioon 19. sajandil. - teadlaste öö „Teadus muusikas ja muusika teaduses“ Eesti Teaduste Akadeemias — 26.septembril 2008
- Rohtla, G. Die Händel-Aufführungen in Tartu (1821-1904). – 19th-Century Musical Life: Structures and Processes / Musikleben im 19. Jahrhundert: Strukturen und Prozesse. — rahvusvahelisel konverentsil „41st Baltic Musicological Conference / 41. baltische musikwissenschaftliche Konferenz“ Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias 10.–12. oktoobril 2008
- Rohtla, G.** Georg Julius Schultzi aegne Tartu muusikaelu (1826-1836). — Õpetatud Eesti Seltsi tegevuse taastamise 20. aastapäevale, prof. Herbert Ligi 80. sünniaastapäevale ja Georg Julius Schultz-Bertrami 200. sünniaastapäevale pühendatud konverentsil TÜ ajaloo muuseumis 24. oktoobril 2008
- Rämmer, A.** Estonian, Latvian and Lithuanian cultural cooperation in 1920s-1930s —Concluding Seminar of Marie Curie Fellows, Groningen 12-14. juunil 2008
- Rämmer, A.** Estonian-Swedish contacts in the humanities during the 1920s-1930s — (kaasettekanne) 23rd International Baltic Conference on the History of Science, Riga 9. -10. oktoobril 2008
- Rämmer, A.** The Baltic-Nordic conferences of intellectual cooperation — konverents Interwar Internationalism: Conceptualising Transnational Thought and Action, 1919-1939, University College London 02. mail 2008
- Seiler, V.** Kursuse Infopädevuse alused tutvustus projektide REDEL ja e-VÕTI lõpukonverentsil Pärnu SPA ja Konverentsihotellis 20.-21.05.08
- Sepp, A.** Estonian overview. — rahvusvahelisel konverentsil „Nordic Innovative Users Group“ Tartu Ülikooli Raamatukogus 16.-17. oktoobril 2008
- Sepp, A.** ESTERi uudised. — TÜ Raamatukogu VII Kirjapäeval 27. novembril
- Taal, K.** Gustav Hirsch Eesti kultuuriloos. — Kullamaa Rahvuspäeval 18. oktoobril 2008
- Taal, K.** G.J. Schultz-Bertram – sakslasena eestlaste seas. — Õpetatud Eesti Seltsi tegevuse taastamise 20. aastapäevale, Herbert Ligi 80. sünniaastapäevale ja Georg Julius Schultz-Bertrami 200. sünniaastapäevale pühendatud konverentsil TÜ ajaloo muuseumis 24. oktoobril 2008.
- Taal, K.** G.J. Schultz-Bertrami tegevus Õpetatud Eesti Seltsis ja „Kalevipoja“ saamisluгу — G. J. Schultz-Bertrami 200. sünniaastapäeva konverentsil Tormas 19. septembril 2008.

Taal, K. Teadusseltsid nõukogude ühiskonnas. — konverentsil „Nõukogude teadus- sisult sotsialistlik, vormilt rahvuslik?“ TÜ ajaloo muuseumis 5.-6. detsembril 2008.

Taal, K. Võrumaa ja Õpetatud Eesti Selts. — FR. R. Kreuzwaldi Memoriaalmuuseumi aastapäeval Võrus 08. veebruaril 2008.

Taal, K. Õpetatud Eesti Seltsi koostöö teadusseltsidega 19. sajandi II poolel. — Tartu Ülikooli Ajaloo- ja Arheoloogia Instituudi doktorantide konverentsil Eesti Üliõpilaste Seltsi majas 13.-14. mail 2008.

Tarkpea, T. EMS – ühiselt ühiseks. — teadusraamatukogude talveseminaril Käärikul 21.-22. veebruaril 2008

Volt, I. Linguistic and social identities in Greek papyrus letters from Egypt. — ICAEM 2008- 10th International Congress for Ancient East-Mediterranean Studies in Tartu: Identities and Societies in the Ancient East-Mediterranean: Comparative Approaches, Tartus 02. juunil 2008.

Volt I. Not valuing others: social pathology in the Characters of Theophrastos. —Penn-Leiden Colloquium on Ancient Values V: Valuing Others, Leidenis 06.-08. juunil 2008.

Volt, I. Omniincipides, Nihilabsolvides: on some aspects of the philological activities of Karl Morgenstern (1770-1852). —colloquium Balticum VIII, Vilniuses 12.-15. novembril 2008.

Võsa, A. Die Ehe bei Jacob Böhme und Johann Georg Gichtel. —konverents “Die Ehe im Pietismus”, Saksamaal, Halles, 20.-22. novembril 2008.

Võsa, A. Geistliche Lyrik der baltischen Dichterin Julie Hausmann (1826-1901). — sümposium “Aufbruch in die Moderne versus Festhalten am Überkommenen. Bibelauslegungen von Frauen im Kontext des 19. Jahrhunderts”, Austria, Gratz 04.-06. detsembril 2008.

Lisa 4. 2008.a. korraldatud konverentsid ja seminarid

Raamatukogude talveseminar Käärikul 20.-21.veebruari

- Aare Kirna. ID-põhine autentimine-miks vanamoodi enam ei saa?
- Raamatukogude ülevaated. Isikuandmete töötlemine raamatukogus.
- Anu Realo. Kultuur, isiksus ja eluga rahulolu.
- Raamatukogude ettekanded 5-7 minutit. Kuidas me arhiveerime oma tegevusi (sh foto- jm kroonikad, pressiteated jne)?
- Riin Olonen. Eesti ühine artiklite andmebaas tulekul! II
- Rita Iher, Aivar Proos. Automaatsel tuvastusel põhinevad süsteemid ja rakendused raamatukogudes.
- Tiiu Tarkpea. Eesti märksõnastik-ühiselt ühiseks.
- K. K. Kask. Vaba ja kommertstarkvara müüdid. eIFL FOSS raamatukogusüsteemid.

Rahvusvaheline konverents „Nordic Innovative Users Group“ 16.-17. oktoobril

- Susanna Aakko. Finnish overview.
- Anna Brynolf. Swedish overview.
- Anneli Sepp. Estonian overview.
- Maryvonne Enjolras. Corporate introduction
- Graham Woodruff. New products
- Graham Woodruff. Digital Asset Management (Media Manager/XML Harvester/Metadata Builder and Encore/Harvesting/Content Pro).
- Anna Brynolf. Formalities, IUGs, enhancements, next meeting.
- Eva Lachonius. Millennium service presentation.
- Susanna Aakko , Nina Penttinen. Maintaining a multi-lingual system.
- Susanna Aakko, Ewa Helgesson. RFID implementation in a multi-branch system.
- Anna Brynolf. Redesigning the Webpac.
- Kadri Steinbach. Enrichments in cooperative catalogue ESTER: Estonian experience.
- Vilve Seiler , Kärt Miil. Effective use of OPAC- challenge for teaching and learning.
- Siret Mikumets. How to find books from TUT Library open stacks – Electronic open stack directory.

Konverents „Digitaalraamatukogu ja selle kasutaja VI“ 30. oktoobril

- Prof. J. Allik. Avatud juurdepääs teadustulemustele.
- Heiki Epner. Open Access siin, eile ja täna.
- Anneli Kuiv. Juurdepääs üliõpilastöödele Eesti võrguteenuste kaudu.
- Janne Järvinen. Teenuste esitlus. Trükitud ja elektroonilise materjali hanked ja haldamine.
- Marika Meltsas. Teadusinformatsioon vabakasutuseks.
- Esa-Pekka Keskitalo. Open Access Soomes (ettekande loeb ette Heiki Epner).
- Kalju Kill Kask. Vabast tarkvarast raamatukogudele - eIFL soovitusel. "Küsi raamatukoguhoidjalt" tüüpi lahendus ja muid rakendusi TÜ raamatukogus OTRS baasil.
- Liisi Lembinen. E-raamatupood raamatukogus.

VII Kirjepäev 27. Novembril

- Kristina Pai, Anneli Sepp. Retroaasta, ehk kuidas ühe aastaga teha ära kümne aasta töö.
- Tiina Sulg. Märkused, täiendused, viited ja muu lisainfo kirjes - kas väärrib vaeva?
- Helle Maaslieb. Kalendrite digiteerimisest Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogus.
- Külli Moont. Võrgulinkide vahetamisest Tartu ja Tallinna ESTERi vahel.

- Anneli Sepp. ESTERi uudised.
- Sirje Nilbe. Eesti märksõnastik.
- Külli Solo. Eesti artiklite andmebaas ISE

Lisa 5. 2008.a korraldatud näitused

Teema- ja tähtpäevanäitused

- Jõulu- ja uusaastatervitused raamatukogu sõpradelt 2008.
- Fotonäitus „Praha kevadest Sametrevolutsioonini“.
- 50 põhjust välisülikoolis õppimiseks.
- Arnold Humal 100.
- Tartu Üliõpilaste Loodusring 50. Jaan Eilart 75.
- Posternäitus „Juudid Tšehhis ja Moraavias“.
- Näitus „Paljukultuuriline Rzeczpospolita“.
- Näitus „180 aastat järjepidevat õpetajakoolitust Tartus“.
- Fotonäitus „XX sajandi esimene genotsiid“.
- Tartlane Rein Taagepera-hingelt noor tipptheadlane.
- Tartu muinsuskaitsepäevad 14.-17.aprill 1988.
- Eesti Kirjanduse Seltsi rändnäitus „EKS-100“.
- Raamat vajab kaitset.
- Kaunimad Soome raamatud.
- 25 kaunimat eesti raamatut.
- Näitus „Vene trükisõna ja kultuur Eestis Teise maailmasõja ajal (1939-1945)“.
- Gennadi Vainikko 70.
- Eesti filosoofia juured, võrsed ja õied.
- USA ülikoolide kataloogid.
- Juhan Viidingu 60. sünniaastapäevale pühendatud näitus.
- Professor Jaan Sootaki 60. juubelile pühendatud näitus „Kes on Eesti kriminaalõiguse taga?“
- Aino Lunge 80.
- Professor Eve Oja 60.
- Näitus „Verba volant, scripta manent“.
- Näitus „80 aastat kehakultuuriharidust Tartu Ülikoolis“.
- Marika Mikelsaar 70.
- Kirjanik Hando Runnel 70.
- Näitus „Silmaarst Aleksei Panov“.

Kunstinäitused

- Grigori Lotmani maalid.
- Tartu Kõrgema Kunstikooli näitus „Ise loom“.
- Viive Noore lasteraamatute illustratsioonide näitus „Suur pildipidu 2009“.
- Konrad Mäe stuudio traditsiooniline aastanäitus.
- Fotonäitus „Müstilised maastikud“.
- Alvar Aalto
- Eesti Kujunduskunstnike Ühenduse ja Eesti Arhitektuurimuuseumi näitus.
- Tartu Kõrgema Kunstikooli tekstiili osakonna üliõpilaste lõputööde näitus.
- Jaan Lüsi fotomeenutusi.
- Kalli Kalde maalinäitus „Suvesinine“.
- Tartu Kõrgema Kunstikooli nahadisaini eriala üliõpilaste tööde näitus „Kokaraamatud said uued kuued“, „Etüüdid“.
- Karula loodusmaalide näitus.
- Viive Tolli eksliibrised ja vabagraafika Rene Kuulmanni ja Mart Lepa kogudest.